

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

0103 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.

Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπιδίων 20.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ

ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

Παρακλιθύνεται οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ οἱ
θέλοντες, νὰ συνεχίσωσι καὶ κατὰ τὸ προσ-
χρὲς ἔτος τὴν εἰς τὴν «Ἑβδομάδα» συνδρο-
μὴν των. νὰ ἀνανεώσωσιν αὐτὴν ἐγκαιρῶς,
ἵνα μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς. Τὴν
αὐτὴν παρακλήσιν ἀποστεινομένη καὶ εἰς τοὺς
ἀφείλοντας συνδρομὰς ληγοῦσας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Τὰ Χριστούγεννα ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
- Ἔργα καὶ ἡμέραι : Ὁ βραβευθεὶς ἐν τῷ δια-
γωνισμῷ. — Ἡ ἐραρθεὶς τοῦ μελοδράματος
Ὁ Βαρώνος Στάιν (Σελίδες ἐκ τῶν ἀγώνων δ-
πὲρ τῆς Γερμανικῆς ἐνδοξίας) ὑπὸ Ν. Κα-
λάκη.
- Ἐνα ρόδο ποιήσας Γ. Μαρτινέλη.
- Ὁ ἰσχυρισμὸς μανδύας (δηγήμα τῶν Χριστουγέν-
νων) ὑπὸ Maxime du Camp Μτρο. Κ.
- Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ποιήσας Ἄριστ. Ν. Κυ-
ριακοῦ.
- Ὀλγα, μυθιστορία Λουδοβίκου Ἐνώ. (Ἐκ τοῦ
Γαλλικοῦ). Συνήχεια.
- Πανόραμα. Ἐπιστήμη — Καλλιτεχνία — Φι-
λολογία, ὑπὸ Ἀδρία.
- Βιβλίον τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια — Ἐξω-
τερικὰ — Ἀρχαιολογία κ.τ.λ.
- Βιβλία τῆς Πρωτοχρονιάς.
- Ἰδιαιτέρως Γράμματα.
- Νέα βιβλία.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Αἱ φίλυποι ἀναμνήσεις τοῦ ἀνδρός,
ἀφοῦ ἐπὶ ἐν ἔτος ἐκοιμήθησαν, ἰδοὺ ἡ
ἄρα ἐξυπνώσας πάλιν νὰ ἐπαναφέρωσιν
αὐτὸν εἰς τὸ χαρμύσνον ἔαρ τῆς ζωῆς,
καθ' ὃ ὡς χλωρὰ ἀνθη ἔδρεπεν ὁ παῖς τὰς
γλυκείας τῶν ἑορτῶν συγκινήσεις.

Χριστούγεννα ! Ἀκούει ἢ ψιθυρίζει τὴν
μάγον λέξιν καὶ σειρὰ εἰκόνων ἀτελεύτη-
τος θὰ ἀναπτύχῃ, κόσμος ὀλόκληρος λη-
σμονηθεὶς θ' ἀναζήσῃ, ἀπωλεσθεὶς παρά-
δεισος θὰ ἀνοιχθῇ καὶ ἀπεύδει, σπεύδει ἢ
ψυχὴ του, ὡς ψυχὴ τῶν κήπων, χρυσό-
πτερος ἀπὸ ἀνθους εἰς ἀνθος, νὰ θαυ-
μάσῃ τὰ χρώματα τῶν εἰκόνων, ν' ἀνα-
πνεύσῃ τὴν αὔραν τοῦ ἀναζωογονηθέντος
ἐκείνου κόσμου, νὰ ἴδῃ, ἔστω καὶ μακρῶ-
θεν, τὸν παραδεισον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ αἱ
μέριμναι καὶ τὰ συμπερόντα, αἱ κακίαι
καὶ τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς διὰ παντὸς τὸν
ἐξώρισαν, τὸν ἀπεδιώξαν.

Ἐνθυμᾶται. Καὶ κλείει τὰ ἄμματα ζη-
λοτύπως, ἵνα μὴ αἱ ἐντυπώσεις τοῦ ση-
μερινοῦ κόσμου ἐξαφανίσωσι καὶ μίαν ἔ-
στώ τοῦ παλαιοῦ. Ἡ θέλησις του δε-
σμεθεὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις του καὶ συγ-
κεντροῖ τὴν δυνάμιν των, τὴν ὑπαρξίν

του εἰς μίαν μόνην, τῆς μνήμης τὴν αἰ-
σθησιν. Καὶ ἰδοὺ δι' αὐτῆς μετεβλήθη εἰς
παῖδα πάλιν ὁ ἀνὴρ καὶ δὲν εἶνε ἀνάμνη-
σις δι' αὐτὸν πλέον, ἀλλ' ὑπαρξίς, ζωὴ,
δράσις ἐν τῷ κόσμῳ τῶν συγκινήσεων
καὶ τῆς ἀγάπης, τῆς τρυφερότητος καὶ
τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἐλ-
πίδων.

Ἐπαναβλέπει παλαιὰν ἐκπονηθεῖσαν ἢ
καταπεσοῦσαν οἰκίαν καὶ περιεργάζεται,
ὅ,τι ἀπὸ πολλοῦ ὁ χρόνος ἐξήφάνισεν. Ἀ-
νευρίσκει τοὺς παιδικούς φίλους, οὓς δὲν
ἐπανείδεν ἔκτοτε, ἀρπαγέντας ἴσως ὑπὸ
τοῦ θανάτου, καὶ τοῖς ὁμιλεῖ καὶ συμπαί-
ζει μετ' αὐτῶν. Βαδίζει ἐπὶ ἀγρῶν, οὓς
οἰκοὶ βαρετῆς μετέβαλον ἤδη εἰς συνο-
κίας πολυανθρώπων. Εἰσέρχεται εἰς τὸ
πρῶτόν του σχολεῖον, ὅπερ τίς οἶδεν ἂν
δὲν μετέβαλον αἱ περιστάσεις εἰς ἐρεί-
πιον ἢ φυλακὴν καὶ ἐδρίσκει ἐν αὐτῷ δι-
δάσκαλον προσφιλεῖ, οὗτινος ἴσως οὐδ' ἡ
κόνις σώζεται πλέον. Περιβάλλει τὸ σῶμα
του δι' ἐνδυμάτων στενῶν καὶ βραχέων
παιδικῶν, ἐνῶ ἤδη ἐγένετό τετραπλάσιος
κατὰ τὸ μέγεθος. Ἀγοράζει σφαῖραν ἐλα-
στικὴν καὶ κλαίει ἐκ ζηλοτυπίας, διότι ἡ
τοῦ γείτονος εἶνε μεγαλητέρα. Δέχεται
δῶρα παρὰ συγγενῶν, οὓς ἐθρήνησε, φιλή-
ματα παρὰ ἐρωμένης, ἣν πλατωνικῶς ἡ-
γάπησε, καὶ ἦτις νῦν οὐδ' ἂν ὑπάρχη
γνωρίζει.

Καὶ ἐξαίφνης ἀκούει σημαίνοντα τὸν
κώδωνα τῆς γειτονικῆς ἐκκλησίας.

Εἶνε ἡ νύξ τῶν Χριστουγέννων.

Ἦδη ἀκτινοβόλος αἰγλή περιβάλλει
ἐκάστην του ἀνάμνησιν. Πρῶτος προσέρ-
χεται ὁ πατήρ· ἦτο νέος ἔτι· αἱ λευκαὶ
τρίχες δὲν εἶχον ἐπιθέση ἐπὶ τῆς μορ-
φῆς του τὴν σφραγίδα τῆς σοβαρότητος,
οὐδὲ τὸ γῆρας τὴν σύννοιαν. Μειδιᾷ καὶ
συμμερίζεται, ὅπως συνέβαινεν ἀκόμη
τότε, ὅλην τὴν εὐφροσύνην τῆς ἑορτῆς.
Ἔχει εἰς τὸ στόμα ἕνα καλὸν λόγον δι'
ἄλλους. Βλέπει τοὺς πάντας εὐθύμους καὶ
ἡ χαρὰ των ἀντικατοπτρίζεται ἐπὶ τῆς
μορφῆς του λαμπρότερα, διότι γνωρίζει,
ὅτι αὐτὸς τὴν διένεμεν εἰς ἕνα ἕκαστον.
Αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ οἰκογενειάρχου ἦσαν
τότε ὀλιγώτεραι· ἡ χεὶρ ἰσχυρότερα καὶ
τίς οἶδε, φιλοστοργωτέρα ἴσως ἢ καρ-
δία. Τῶν πατέρα ἀκολουθεῖ ἡ μήτηρ·
ἡ μήτηρ ὅπως ἦσαν αἱ μητέρες τότε, θη-
σαυροὶ προνοίας διὰ τὰ τέκνα, σύζυγοι
καὶ οὐχὶ κυρίαὶ διὰ τοὺς ἀνδρας των. Ἰ-
σως μὲ ἀπατᾷ τυφλὴ νικητὴ ἀγάπη, ἀλλὰ
φοβοῦμαι ὅτι τὰ τέκνα δὲν θὰ τύχωσι
πλέον τοιοῦτων μητέρων. Ἦτο νέα ἐπί-
σης τότε καὶ ὄραϊα ἡ μήτηρ του. Ποία
μήτηρ δὲν εἶνε ὄραϊα διὰ τὸ τέκνον τῆς;
Πρὸ ὀλίγου ἐξύπνησε καὶ ἐνίφθη, λάμπει

δὲ ἡ ὄψις τῆς καὶ εἶνε ὑγρὰ ἔτι περὶ τὸ
μέτωπον ἢ ἀφελῶς δεδεμένη κόμη τῆς.
Κρατεῖ ἐν τῇ ἀγκαλίῃ τὴν μικροτέραν ἀ-
δελφὴν του, βρέφος ἔτι, διότι οὐδεὶς πρέ-
πει νὰ κοιμάται κατὰ τοιαύτην ἱερὰν
στιγμὴν. Οἱ κώδωνες τῆς ἐκκλησίας ση-
μαίνουσιν. Μετέβαλον ἔκτοτε τὸ μέταλλον
δι' οὗ τοὺς κατασκευάζουσι; Διατί νὰ
μὴ τῷ φαίνεται ἡ φωνὴ των τόσο γλυ-
κεῖα πλέον; Συνέρχονται ὅλοι εἰς τὸν
εὐρὺν θάλαμον τῶν γονέων καὶ ἐκεῖ ἀκρο-
ῶνται τῆς ἀναγνώσεως τοῦ εὐαγγελίου.
Βροχὴ καὶ ἀνεμος τοὺς κωλύει νὰ μετα-
θῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐξω ὁ καιρὸς
εἶνε κακός· ἀλλ' ἐντὸς τοῦ οἴκου ἀρω-
ματώδης καπνὸς μοσχολιβάνου τοὺς πε-
ριβάλλει, ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν εἶνε ὁ Θεὸς
διότι συνῆλθον «ἐν τῷ ὀνόματί του».
Τῷ ἀνατίθεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ εὐαγ-
γελίου. Εἶχε προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγνω-
σιν, ὥστε ὁ πατήρ τῷ ἐμπιστεύεται τέλος
ἐφέτος τὴν ἐπίσημον ταύτην ἐντολήν.
Ἐν ἀρχῇ ἡ φωνὴ του εἶνε σταθερά, ἐν-
τονος ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καθίσταται τρα-
μῶδης, συγκεκινημένη. Μετεβλήθη ἄρα γε
ἔκτοτε τὸ εὐαγγέλιον; Διατί ὁ ἀνὴρ νὰ
μὴ αἰσθάνεται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν
πρῶτων ἐκείνων σελίδων του τὸ ρίγος
τῆς συγκινήσεως, ὅπερ διέτρεχε τοῦ παι-
δὸς τὸ σῶμα;

Καὶ ἂν ὄλας τὰς ἀναμνήσεις του
παρασύρει ὁ χρόνος, ὁ Θεὸς νὰ μὴ δώσῃ
οὐδ' πρὸς τιμωρίαν τοῦ βαρυτέρου ἁμαρ-
τήματος, ὁ Θεὸς νὰ μὴ δώσῃ ν' ἀποσβε-
σθῇ ἐκ τῆς μνήμης του ἡ εἰκὼν ἐκείνη
τῶν Χριστουγέννων. Ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ,
οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαί, μικροὶ οὗτοι
ὅπως αὐτὸς, χαριέντες, φλύαροι, γελῶντες
καὶ ἀνακοινοῦντες πρὸς ἀλλήλους τὰ μυ-
στικά, τὰ μεγάλα νέα, περὶ ἀγορᾶς παι-
γνίων ἢ γλυκισμάτων, ἢ ἀνταλλάσσοντες
συγχαρητήρια καὶ βλέμματα ζηλοτυπίας
διὰ τὸ φέρεμα τοῦ ἐνός, τὸν πῖλον τοῦ
ἄλλου ἢ τὰ μικρὰ χρυσὰ ἐνώτια... ὄλα
ταῦτα πληροῦσι τὴν εἰκόνα, ἐφ' ἧς προσ-
βλέπει νοερώς, ἐνῶ γλυκύτατα δάκρυα,
δάκρυα ἐπανόδου μετὰ μακρὸν ἀποχωρι-
σμὸν, αἰσθάνεται καταπίπτοντα ἐπὶ τῆς
ἀνδρικής γενειάδος του, πρὸς ἣν φέρων τὴν
χεῖρα ἐπανερχεται εἰς τὸ ἐνεστὸς καὶ λη-
σμονεῖ τὴν ἀνάμνησιν...

Τοιαύτας συγκινήσεις καὶ μόνον τὸ ὀ-
νομα τῶν Χριστουγέννων τῷ προκαλεῖ.
Συγκινήσεις ἐξαγχιζούσας τὴν ψυχὴν του,
ζωογονούσας τὸ σῶμα του, μαλασσούσας
τὴν καρδίαν του, ὑγραινούσας τοὺς ὀφθαλ-
μούς του. Καὶ σκέπτεται: Πόσον κακὸς

θα εινε ο ανθρωπος και ποσον δυστυχης, όταν αυριον, μεθαυριον, δεν θα εχη ν ανακαλη πλέον εις τον νουν του παρομοια αναμνήσεις!...

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ο ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΜΑΣ

Μετά συγκινήσεως, ην ουδέποτε άλλοτε είχαμεν αισθανθή, έγγραψαμεν πρόχθεσ μίαν επιστολήν. Ο πρός εν διευθύνεται θα την λάβη ακριβώς αυριον. Καί η σύμπτωση αυτή της έορτης των Χριστουγέννων, και αυτή έτι συντελεί εις τό να έπιταθή η συγκίνησις ημών. Χαρά βεβαίως έκτακτος θα διαχυθή εις τον ευτυχη του οίκου.

Εν τω προσεχει φύλλω της «Εβδομάδος», δημοσιευθήσονται άμφοτέροι αί εκθέσεις του διφους διαγωνίσματος ημών, η τε εκθέτουσα την κρίσι των γνώμων και η συμπληρούσα αυτήν διά της άναδείξεως του νικητού πατρός. Άλλ' άφού εις τούτον γίνεται γνωστή η νίκη του, διατί να μη την μάθωσι και εκείνοι, οτινες απονέμουσιν αυτόν διά της «Εβδομάδος» τό γέρας του νικητού;

Πρόχθεσ έπιτροπή αποτελούμένη εκ φίλων συναδέλφων, των κ. κ. Ρ. Δρασίνη διευθυντού της «Εστίας», Κ. Παλαμά συντάκτου της «Εφημερίδος», Θ. Βελικιαντίου συντάκτου της «Ακροπόλεως» και του διευθυντού της «Εβδομάδος» Ζηκρίνης τά υποβλήθηνα υπό των διαγωνιζομένων πιστοποιητικά, ανεκήρυξε δε νικητήν τον έξ Αργιστολίου ευτυχη πατέρα δεκα ζώντων άρρένων τέκνων, κύριον ΕΒΔΟΜΙΟΝ ΖΟΥΛΑΝ.

Εις τούτον απονεμηθήσεται μετά έπισημότητος, ην θα προπαρασκευάση η «Εβδομάς», τό χρυσούν αυτής έπαθλον. Άλλά και πρό τούτου πώς βεβαίως θα ευχηθή παν αγαθόν εις τον Έλληνα παλίτην, οστις παρέχει εις την υπηρεσίαν της πατρίδος δεκα στρατιώτας και εις τό μέλλον αυτής δεκα οικογενειάρχας.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ

Δυστυχώς ολίγοι έσπευσαν ίνα ίδωσι και χειροκροτήσωσι την υπό πλήρους έπιτυχίας στεφθεσαν άπόπειραν πρός ίδρυσιν του Έλληνικού μελοδράματος. Άλλ' οι ολίγοι ούτοι ήσαν τόσο εκλεκτοί, προεξάρχουσαι της Βασιλικής οικογενείας συμπάσης και υπό τόσο ανεπλήσθησαν ένθουσιασμού ιδόντες ένσπικωθέντα όπως δήποτε τον ευγενή πόθον, όποτε ήμεις τουλάχιστον είμεθα βέβαιοι, ότι η έπιχειρήσις θα έπιβληθή ταχέως, τάς δε παραστάσεις της Βειλής θα διαδεχθώσιν έργα Έλληνικά ού μόνον την γλώσσαν αλλά και την έμπνευσιν και την ύπόθεσιν και την μουσικην ίσως βραδυτέρον.

Τό έν θα φέρη τό άλλο. Τους πρώτους ακουδους θα σπείσωσι και άλλοι να μιμήθωσι, πρό των μουσικών δε και των λογίων μας νέον ανοίγεται στάδιον άμιλλης εις ό θα τους παρακολουθεί και θα τους ένθαρρύνει πώς φίλος του καλού.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ ΙΔ. Ο ΒΑΡΩΝΟΣ ΣΤΑΪΝ

Οι περί τον φιλόσοφον Φίχτην είχον ήδη προκηρύξει τον άπόκρυφον λόγον της Γερμανικής έξεγέρσεως, και παλιγγενείας, αλλά δεν ήρκει μόνον τό κήρυγμα πούτο, οίον άπηυθύνετο από των Ακαδημαϊκών αίθουσών του Βερολίνου, να έπενεργήση πρός άποτελεσματικήν έξεγερσιν της έθνικής συνείδησεως του Γερμανικού λαού. Οι έθνικοί προφήται έμπέουσι συνήθως, άποκαλύπτουσιν, έξεχειρουσιν, αλλά δεν δύνανται να παρασχωσι σάρκα, νεύρα και δύναμιν εις την ιδεάν των. Ίνα καταστή, ό λόγος σάρξ, άπαιτείται διάφορος ίδιουσυγκρασία, θετική τις διάνοια και ένεργεία, ήτις τάς άφηρημένες και άριστους έννοιαις του φιλοσόφου θέλει περιβάλλη διά του όρατου ένδύματος της πραγματικότητος. Ούτε ό Φίχτης, ούτε ό Γουλιέλμος Ουμβρόλδος, ούτε ό Schleiermacher και οι μετ' αυτών άπόστολοι της έθνικής έξεγέρσεως έκέτηντο την προσήκουσαν ίσχύν, να οδηγήσωσι πρός θετικότερον ένεργείας έδαφος τον άγωνα της παλιγγενείας. Κατά τους χρόνους εκείνους της έθνικής ζυμώσεως και κρίσεως άπητείτο πρακτικώτερος και δημιουργικώτερος νοός, ίκανός να περισυλλέξη τά άπαντάχαυ διεσπασμένα στήχητα των έθνικών δυνάμεων, και έξ αυτών να άνασχηματίση την μεγάλην δύναμιν της ένεργείας. Η ιστορική πρόνοια, ήτις φαίνεται εκλείπουσα ένιοτε από του βίου των λαών επί μακράν ή βραχύν χρόνον, οίονει έγκραταλείπουσα αυτούς, αίφνης παρίσταται άγρυπνούσα και μελετώσα τό άπρόρητον της σωτηρίας αυτών. Τοιούτων τι συμβαίνει κατά την στιγμήν ταύτην εν Γερμανία. Άνωτέρα τις σώτειρα δύναμις άγρύπνη επί του Γερμανικού λαού. Χθές άπεκάλυψε τον λόγον αυτής έν τοις Λόγοις του Φίχτου, και μετ' ολίγον περιβάλλει διά της πραγματικότητος τους λόγους τούτους εν τη μεγάλη φυσιογνωμία, εν τη δημιουργική εργασία του Βαρώνου Σταίν υπέρ της Γερμανικής πατρίδος.

Ότε λαός τις έξεγείρεται, έβρίσκει τους αντιπροσώπους των ιδεών αυτού και των πόθων έτοιμους ν' άγωνισθώσιν επί πασών των έπάλλεων του έθνικού άγώνος. Οιδεμία αντίρροπος δύναμις θέλει κατορθώση να συκρατήση αυτούς, να τους αναγκαστήση, να τους παρακαλώση. Πάντα τά παρεπιθέμενα προσόκρυματα καταπίπτουσιν, ίνα διαβη έπ' αυτών τό νικηφόρον άρμα της κατακτιήσεως. Η τώως μεταφυσική ιδέα περιβάλλεται την μορφήν πραγματικής δυνάμεως, ήτις αναλαμβάνει την ήγεμονίαν των έθνικών δυ-

νάμεων πρός πραγμάτωσιν των έθνικών πόθων.

Τοιαύτη περίστασις κατά τους χρόνους εκείνους η ιστορική προσωπικότης του Βαρώνου Σταίν. Συνθετική δύναμις, περιλαμβάνει εν τη ένεργεία αυτής άπάσας τάς μεμερισμένας έθνικας δυνάμεις και ιδέας, δι' ών δημιουργεί την πλήρη, την άρτίαν δύναμιν της πατρίδος. Άν η Πρωσία, άν η Γερμανία κατώρθωσαν εν βραχεί χρόνου διαστήματι να έξέλθωσι της ταπεινής καταστάσεως, εις ην διετέλεσαν επί τινα χρόνον μετά την εν Ίέννη καταστροφήν; τούτα οφείλεται κατ' έξοχήν εις τό δημιουργικόν πνεύμα του Σταίν, του πραγματικού προφήτου της Γερμανικής πολιτικής του δεκάτου ένάτου αιώδος.

Παρά τω άνδρι τούτω συγκεντρούνται δύο ιστορικοί αντίθεσις: τό μόν ό τολμηρός ιδανισμός, ό χαρακτηρίζων την Γερμανικήν γένεσιν των χρόνων εκείνων, την γαλουχηθείσαν υπό των διδασμάτων του Σιλλέρου και του Φίχτου, τό δε αί παραδόσεις της παλαιάς Πρωσικής τάξεως του Μεγάλου Εκλέκτορος και του Μεγάλου Φρειδερίκου. Άμφοτέροι αυται αί κατά τό φαινόμενον αντίθετοι δυνάμεις λαμβάνουσιν ήδη πλήρη και ένιαίαν ύπόστασιν πρός έπίτευξιν της έθνικής έργασίας. Ο Σταίν εινε ό πρωριμισμένος εκτελεστής του ιστορικού τούτου θαύματος: να συνδιαλλάξη τον μεταφυσικόν ιδανισμόν της Γερμανικής άεφσεως μετά του πραγματισμού της αρχαίας Πρωσικής πολιτικής, δια των δυο δε τούτων αντίθεσεων να προκάλεση την νέαν ιστορικήν σύνθεσιν της Γερμανίας.

Υπό τό προφητικόν κήρυγμα του Φίχτου, υπό τό φιλόπατρι σθένος της βασιλείσεως της Πρωσίας και την σύμπραξιν των έξοχωτάτων άνδρών του Γερμανικού λαού, η Πρωσία καθίσταται αληθής Γερμανική πολιτεία. Το παλαιόν πρόβλημα τίθεται επί του πάπατος της ιστορικής λύσεως. Ο Γερμανός Αρχιμήςης ζητεί πού να σταθή, και παρουσιάζεται τό έν Ίέννη κατασυντριβέν κράτος του Μεγάλου Φρειδερίκου παρέχον αυτόν τά στοιχεία της ένεργείας και την κλειδιά της λύσεως. Η Πρωσική μοναρχία επαναλαμβάνει τάς ιστορικάς παραδόσεις του Μεγάλου Εκλέκτορος και του Μεγάλου Φρειδερίκου, και μετά νέας ζεσεως και μετά νέας δυνάμεις επιλαμβάνεται του πολυμόχου έργου της έθνικής έργασίας.

Πλείστοι υπήρχαν κατά τους χρόνους εκείνους οι άπόστολοι της έθνικής έξεγέρσεως, άλλ' ουδεις έξ αυτών είργάσθη μετά τσαούτης άποτελεσματικότητος και έπιτυχίας, μετ' όσης ό βαρώνος Σταίν. Οι περί τον Φίχτην και τον Ουμβρόλδον ιδεολόγοι ήσαν βεβαίως έμπερορημένοι του ιδανικού της μεγάλης και ένιαίας Γερμανικής πατρίδος: άλλά τό ιδανικόν πούτο δεν ήδύνατο να τύχη ιστορικής πραγματώσεως άνευ θετικής έργασίας, της δυνάμεως της οποίας ούται ήσαν έστερημένοι. Άπρητείτο άνηρ γενναίος, άνηρ

τραφείς εν τη σχολή της πείρας και της επί θετικού πεδίου δράσεως, ίνα πραγματοποιήση τάς μεταρρυθμίσεις, ως εν τη φιλοσοφική αυτής έρευνή είχε καθορίση η Γερμανική και εν γένει η Ευρωπαϊκή έπιστήμη του τελευταίου αιώδος, δι' ών μόνον ό Γερμανικός λαός ήθελεν επαναλάβη εν τη ιστορία την άποστολήν αυτού και την δράσιν.

Τοιούτος άνηρ παρουσιάσθη εν τω προσώπω του βαρώνου Σταίν μετά την έν Ίέννη καταστροφήν και την πτώσιν της Πρωσίας. Απόγονος παλαιάτης της Γερμανικής αυτοκρατορίας οικογενείας, συνεδέετο διαδεσμώνάρρηκτων προς την ιδεάν της αυτοκρατορίας, ην είχον υπηρετήση οι πρόγονοί του, και ήτις ήτο και δι' αυτόν έπίσης η ιδέα της έθνικής ενότητος και δυνάμεως. Ότε επεράτωσε τάς ακαδημαϊκάς αυτού σπουδάς εν τω Πανεπιστημίω της Γοττίγγης, οι συγγενεις επεθύμουν δια τον νεαρόν ευπατρίδην να λάβη υπηρεσίαν εν Αυστρία, ήτις κατ' αυτούς, υπό τό στέμμα του οίκου των Αψβούργων, έξεπροσώπει την παροδοσιν της Γερμανικής Αυτοκρατορίας και ενότητος μετ' όλας τάς κατά τους τελευταίους αιώδας πλάνας της. Άλλ' ό Σταίν ένόησεν, ότι τό ιστορικόν πνεύμα των καιρών εκείνων έξεπροσώπει άλλη Γερμανική δύναμις, η Πρωσία, ιδίως μετά τους ένδόξους άθλους του Μεγάλου Φρειδερίκου. Ο γηραιός μονάρχης έβασίλευεν έτι εν Βερολίνω καθ' ην ήμέραν (μηνι Φεβρουαρίω του 1780) παρουσιάσθη πρό αυτού ό νεαρός βαρώνος της αυτοκρατορίας, ό Σταίν, έτυχεν άμέσως έμμενουσ ύποδοχης, και έποποθετήθη εν τη υπηρεσία των μεταλλείων. Θετική υπηρεσία άπαιτούσα δεξιοτήτα, δραστηριότητα, πρακτικόν νουν, συντέλεσε τά μέγιστα εις τον σχηματισμόν της πολιτικής και διοικητικής προσωπικότητος του βαρώνου Σταίν. Άλλός τις, κεκτημένος τά όπεροχα πλεονεκτήματα του νεαρού ευπατρίδου ήθελεν άποστή της διοικητικής ταύτης υπηρεσίας, ήθελε καταφρονήση αυτής από της πρώτης στιγμής: άλλ' ό Σταίν κατενόησεν εν τη υπηρεσία ταύτη την προαιδέαν μέλλοντος πολιτικού σταδίου, καθ' ό άπρητείτο ού μόνον προσωπική μεγαλοφύα, άλλά συγχρόνως και η προσήκουσα διοικητική πείρα, η γνώσις των πραγμάτων εν ταίς λεπτομερείαις αυτών, άτινα πολλάκις διαφεύγουσι τους άμέσως καταλαμβάνοντας τάς ύφιστάς εν τη πολιτεία αρχάς, και τούτου του λόγου ένεκα ναυαγούντας πολλάκις και άποτυγχάνοντας. Ότε μετά τινα χρόνον έξήλθε της υπηρεσίας ταύτης, ήτο τέλειος διοικητικός άνηρ, αί περιστάσεις δε μόνον άπρητούντο, ίνα έπιδειχθή επί ευρύτερου πολιτικού σταδίου ως συνθετική δύναμις μεγάλης ιστορικής ιδέας.

Η τοιαύτη στιγμή δεν έβράδυνε να έπιστη. Μετά την καταστροφήν του 1806 έπήλθεν άτονια και εν τη Πρωσική αύλή και παρά τω Γερμανίω έθνω, ό δε

Σταίν ύπεδεικνυέτο υπό των πραγμάτων ως εις των ίκανωτέρων επανορθωτών του καταστραφέντος καθεστώτος. Ητο πολιτικός άνηρ, άλλ' άμα και έμπερορημένος του αισθήματος της Γερμανικής πατρίδος. Τό συμφέρον αυτής εν ευρυτέρας άπόψει και έννοιαι ώδήγηε αυτόν, τούτου δ' ένεκα δεν παρεπλανήθη υπό των στενών και περιορισμένων συμφερόντων και άπόψεων της ήμέρας. Τούτο μαρτυρείται εκ της άκολούθου περιστάσεως, χρονολογούμενης πρό της καταστροφής, κάλλιστα δ' έρμηνευούσης τον ίπποτικόν και Γερμανικώτατον χαρακτήρα εκείνου, οστις δεν ήτο μόνον έξοχος φιλόπατρις, άλλά και πεφωτισμένος πολιτικός άνηρ, ό προορισθείς υπό της ιστορικής προνοίας να καταβάλλη τά θεμέλια της νέας έθνικής και πολιτικής τάξεως εν Γερμανία.

Αρχομένου του 1806 ολίγον χρόνον πρό της έν Ίέννη καταστροφής, ό Ναπολέων, νικητής ήδη ύπέροχος εν Γερμανία, εκάλει εις συμμαχίαν την Πρωσίαν κατά της Αυστρίας. Η Γαλλική πολιτική εν Γερμανία ήτο από τό δεκάτου τετάρτου Λουδοβίκου η τό Διαίρει και Βασίλευε. Κατά δε τον δεκάτον ένατον αιώνα ήδύνατο να εφαρμοσθή έπιτυχέστερον μετά τάς ύφισταμένας από μακρού χρόνου διαίρεσεις και αντίζηλιας μεταξύ Πρωσίας και Αυστρίας, άμφοτέρων διεκδικουσών από χρόνον την ήγεμονίαν της Γερμανίας. Ότε, έν έτει 1806 έξέλιπε τό άγιον Γερμανικόν κράτος των Αψβούργων, ό Ναπολέων ήσθάνετο, ότι δίδων την χείρα εις την Πρωσίαν, ένεταρπάζεν όλοτελώς την Αυστριακήν δύναμιν. Τοιούτον τι επεζήτηε άλλοτε εν Γερμανία η πολιτική του Μεγάλου Φρειδερίκου κατά της Αυστρίας, την πολιτικήν δε ταύτην ό Ναπολέων έζήτηε να ένθαρρύνη, παρέχων την συμμαχίαν αυτού εις την Πρωσικήν Μοναρχίαν. Άλλά και αί περιστάσεις και οι σκοποι έπέφερον. Φρειδερίκος ό Μέγας διά Μακκιαβελλικής πολιτικής επεδίωκε την έξασθένειν της Αυστρίας, ώμνήτελειας Γερμανικής δυνάμεως, και την υπό του οίκου του κυβέρνησιν της Γερμανίας. Άλλ' ό Ναπολέων διάφορόν τι επεδίωκε δια παραπλησίον πολιτικής. Την έξασθένειν μόν της Αυστρίας, άλλ' ούχι και την ύπερβάλλουσαν ανάπτυξιν της Πρωσίας, ήτις εν τοιαύτη περιστάσει ήδύνατο να καταστή ποτε επικίνδυνος τη Γαλλία.

Οι πλείστοι των πολιτικών άνδρών της Πρωσικής αύλής δεν κατενόουν τον άπόκρυφον σκοπόν των προτάσεων του Ναπολέοντος. Εφρόνουν εν αυταίς ίσως συνεχιζόμενον τό πολιτικόν έργον του Φρειδερίκου, την ύπεροχήν της Πρωσίας κατά της Αυστρίας. Μόνος ό Σταίν κατ' έξοχήν διεκρίνε τά ύπολανθάνοντα σχέδια του Μακκιαβελλίζοντος κατακτητού. Και δεν άπεδοκίμαζε ταύτα μόνον από Γερμανικής άπόψεως, άλλ' από βαθυτέρας πολιτικής φρενός. Άν άπαξ η Πρωσία, έσκέπτετο, ένεκα άσημάντων συμφερόντων καθίστατο όργανον της πολιτικής του Ναπολέοντος εν Γερμανία, ήθελεν άπολέση

βεβαίως τό έθνικόν κύρος και την δημοτικότητα, ην έξήσκει εν Γερμανία από των χρόνων του Μεγάλου Φρειδερίκου.

Άλλ' ό Σταίν ήθελε να συμβιάση τά πολιτικά συμφέροντα της Πρωσίας μετά των έθνικών πόθων της Γερμανίας, πάντες οι λαοί της οποίας παρ' αυτής πρόσέδοκαν τό κήρυγμα της άπολυτρώσεως. Έντεϋθεν η έπίμονος αντίστασις αυτού κατά των προτάσεων του Ναπολέοντος, αντίστασις, εις ην εύρε σύμμαχον και συναρωγόν εν τη άνεκτιμήτη εκείνη βασιλείση της Πρωσίας, τη Λουίξη.

Διά της βασιλείσεως, άποστρεφόμενης την παρά τισι πολιτικούς κύκλους της Πρωσίας κρατούσαν Γαλλικήν έπίδρασιν, υπέβαλεν ό Σταίν εις τον βασιλέα ύπόμνημα περί της συγχρόνου καταστάσεως της Γερμανίας και περί των έθνικών ύποχρεώσεων της Πρωσικής δυναστείας. Ητο πράγματι τό ύπόμνημα πούτο η εκδήλωσις της δημοσίας γνώμης εν τη Γερμανία και εν Πρωσία, αίθανομένης έποδύνως τους βαρείς κολάφους, ους κατέφερον ό κατακτητής κατά του βασιλικού οίκου της Πρωσίας, ως και κατά του λαού αυτής. Ο Σταίν διετύπωσε πρός τον βασιλέα, κυμαινόμενον μεταξύ της Γαλλικής και Γερμανικής πολιτικής, την γλώσσαν της αληθείας και της ειλικρινείας, άλλά πρό παντός την γλώσσαν του δημοσίου συμφέροντος. Ητο τολμηρόν, αυθαδες υπό τινα έποψιν τό έγγραφον του Πρώσου ύπουργού, διότι τοιούτος διετέλει και κατά τους χρόνους εκείνους ό Σταίν, άλλ' ήτο έθνικόν έγγραφον, αξιομνημόνευτον εν τη ιστορία της Γερμανικής παλιγγενείας. Μεγαλειότατε έλεγε προς τον βασιλέα, η κυβέρνησις υμών δεν εινε η κυβέρνησις μεγάλου έθνους. Έχετε υπαλλήλους, πράκτορας, διευθυντάς, άλλ' ούχι ύπουργούς. Οι δε πλείστοι των εμπίστων υμίν ανθρώπων εινε προδότες η εύτελεις χαρακτήρες».

Όταν ύπουργός τολμήση να καλήση τοιαύτην γλώσσαν πρό του κυριάρχου του, και κυριάρχου ποτιμένου με τά νόματα των ιδεών του θείου δικαίου, ό ύπουργός ούτος εινε η φρονοβλαβής η μέγας φιλόπατρις. Τοιούτος παρεστή ό Σταίν κατά την αξιομνημόνευτον εκείνην κρίσιν της Πρωσικής ιστορίας. Ρίψας άπαξ τό χειρόκτιον κατ' εκείνων, ους έπισήμως και ύπ' ευθύνην του εκάλεσε πρό του βασιλέως προδότες, διεζήγηε τον άγωνα αυτού, τον Έθνικόν άγωνα, μετ' άπαραιμίλλου γενναϊότητος και καρτερίας. Ευτυχώς εισηκούσθη. Ο βασιλεύς της Πρωσίας, υπό την αγαθοποιόν βεβαίως έπίδρασιν του ευεργετικού δαιμονίου του, της φράαις και ίπποτικής βασιλείσεως, ήτις εν ταίς ήμέραις εκείναις της έθνικής πτώσεως και οδύνης, δια να έξεγειρή τον ένθουσιασμόν του Γερμανικού έθνους, δεν έδίστασε να περιβλήθη την στολήν άξιωματικού των Δραγόνων και να έπιθεωρήση τον στρατόν, παρέσχεν έλην την προσοχήν αυτού εις τό ύπόμνημα του Σταίν. Και ούτως έ-

γένετο μετ' ὀλίγον ὁ ἀνὴρ οὗτος ἡ διευθύνουσα διάνοια καὶ δυνάμις τῆς Πρωσικῆς πολιτικῆς, ὁ πρῶτος τῶν ση-μαιοφόρων τῆς ἐθνικῆς ἐνεργείας.

Ἐν τῷ πρῶτῳ βασιλείᾳ τῆς Πρωσίας ὑπὸ τῆς βασιλείας ἐγγχειρήθη ὑπομνήματα ἀνέπτυσεν ὁ βαρῶνος Στάιν πλήρες πρόγραμμα ἐθνικῆς πολιτικῆς. Ἦτο τὸ πρόγραμμα τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν ὑπὸ αὐτῆς ἐπιζητούμενων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν μεταρρυθμίσεων. Τὸ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου δημιουργηθὲν καθεστῶς, ὅσον καὶ ἂν ἀντεπροσώπευε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δὲν ἐξεπροσώπει πλέον τὰς ἰδέας καὶ τὰς ροπὰς τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Ὁ τολμηρὸς μεταρρυθμιστὴς κατήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν βασιλέα, ζητῶν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος, ἀλλ' ἄμα καὶ τὴν ἀποπομπὴν τῶν ὑπουργῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐπέσβευσαν τὸ ἀναμάρτητον αὐτοῦ.

Μόνον ὑπὸ τὸν δρον τοῦτον ἤδυνάτο νὰ εὐδοκιμήσῃ ἡ προτεινόμενη καθολικὴ μεταρρύθμισις ἐν Πρωσσίᾳ, ὑπὸ τὸν δρον τῆς ἀποπομπῆς τῶν ὑπουργῶν, οἵτινες δὲν ἀπῆλθον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς δημοσίας γνώμης τοῦ τόπου, ὡν τὸ ὄνομα ἦτο ἐστιγματισμένον. Ἐλεγεν ὁ Στάιν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας, ὅτι ἂν ἐξηκολούθει πολιτευόμενος ἀνευ γενναϊότητος καὶ ἀναποφάσιτος, δυοῖν θάτερον: ἢ θὰ ἐπῆρχετο ἡ διάλυσις τοῦ Πρωσικῆς κράτους, ἢ ἡ ἀπώλεια τῆς ἀνεξαρτησίας του. Ὑπεδείκνυεν εἰς αὐτὸν τὴν διάλυσιν τῆς Βενετικῆς πολιτείας, τὴν καταστροφὴν τῆς Γαλλικῆς μοναρχίας καὶ τῆς Σαρδηνίας, καὶ ἐπὶ πασῶν τούτων τῶν καταστροφῶν ἀνεγίνωσκε τὸ διδασκτικὸν *memento* τῆς ἱστορίας.

Τὰ πράγματα, τὰ πρόσωπα, κατ' ἀπαίσιον συγκυρίαν, παρίσταντο τὰ αὐτά. Ἡ πολιτικὴ Κασσάνδρα τοῦ δευτέρου ταπεινούμενου Πρωσικῆς κράτους ἐλάλει ταῦτα πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ ὑπερφυδῶς δυνάμει καὶ ἀληθείας. Ἦτο ἡ ἀδυσώπητος κραυγὴ τῆς ἱστορικῆς Νεμεσσεως, ἥτις ἐξήνεγκε τὴν ἐτυμολογίαν ταύτην. Μόνον ἀφιλόπατρις ἡ πεπωρωμένος πολιτικὸς ἀνὴρ ἠδύνατο νὰ βύσῃ τὰ ὄρα πρὸ τῆς κραυγῆς τοῦ κινδύνου, ἢ νὰ τυφλωθῇ πρὸ τῶν ἀναποδράστων κακῶν, τῶν ἐπαπειλούμενων νὰ ἐνσκήψωσιν ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους, ἐπὶ τῆς Πρωσσίας, ἐκ τῆς τοιαύτης ἀμφιβόλου πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεώς της.

Αἱ προρρήσεις τοῦ Στάιν δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπαληθεύωσι. Μετὰ βραχύτατον χρόνον ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς εἰς τὸν βασιλέα τοῦ ὑπομνήματος, ἐν ᾧ προδιέγραφε μετὰ ζωηρῶν προκινήσεων τὰ μέλλοντα νὰ ἐπέλθωσι δεινά, ἡ καταστροφὴ τῆς Πρωσσίας ἐν Ἰένῃ εἶχε συντελεσθῆ. Ὁ Στάιν ἐκείτο ἀσθενῆς ἐν Βερολίῳ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἀμέσως τῆς πόλεως, πρὶν ἢ εἰσελθῆ εἰς αὐτὴν ὁ Ναπολέων, καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν βασιλέα, πραγματευόμενον τοὺς δρους τῆς εἰρήνης ἐν τινι ἐσχατιᾷ τοῦ βασιλείου. Οἱ ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἐπιβαλλόμενοι δροι ἦσαν

ἐξευτελιστικώτατοι διὰ τὴν Πρωσσίαν. Ἀλλ' ἦτο ὁ κύριος τῶν πραγμάτων, καὶ τίς ἠδύνατο ν' ἀντιστῆ πρὸ τοῦ δικαίου τοῦ νικητοῦ; Τῆ συμβουλῆ τοῦ Στάιν ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας ἀπεδέχθη τὰς προτάσεις τοῦ κατακτητοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως τῆ συμβουλῆ αὐτοῦ ἐρρίφη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Ἀγγλίας, τῶν μόνων Ἀξίων λόγου καὶ ἰσχυρῶν ἐχθρῶν τοῦ Ναπολέοντος.

Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη. Μετὰ τὴν πτώσιν αἱ προσπάθειαι τῆς ἀνεγέρσεως. Ὁ βαρῶνος Στάιν καθίστατο κατ' ἀνάγκην ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συνθηκολογήσεως τῆς Πρωσσίας μετὰ τῆς Γαλλίας ὁ σηματοφόρος, ἀλλ' ἄμα καὶ ὁ ἦρωας τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, ἥτις ἀναγράφασα ἐπὶ τῆς σημαίας αὐτῆς τὴν Πρωσικὴν ἐκδίκησιν, ἀνέγραψεν ἄμα καὶ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Γερμανίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσικῆς Μοναρχίας.

N. KAZAZHS.

ΕΝΑ ΡΟΔΟ

Ἐίδες, ψυχὴ μου, ρόδο ὅταν τοῦτο νὰ σοῦ μοιάξῃ; Ἴδεις τὸ πῶς ἀνοίξει ἀγάπῃ τρυφερῇ.

Ἐν', ἀκριβῆ, τὸ πρῶτο ποῦ φέτος ἐγεννήθη γιὰ τὰ λευκὰ σου στήθη τὸ γέννησεν ἡ γῆ.

Ταῖς χάρις του δὲν εἶδαν ἄλλαι φορεῖς οἱ κήποι μόν' ἡ ψυχὴ τοῦ λείπει, ἱερφύχασέ το σὺ.

Ἀλλὰ γιατί καὶ τόσα ὅταν πρῶτα δὲν μωρίζεις; Ἴδεις τὸ πῶς ἀνοίξει, τὰ φύλλα τοῦ πῶς κλεί!

Τὶ νῆξ τὸ καμμένο ποῦ μυστικὰ τὸ καίει; σοῦ φαίνεται πῶς κλαίει... ἔ! ἔρεσέ το γιατί.

Περὶ πάντο τὸ ρόδο ποῦ ἔτ' ἀνθῆ βασιλεύει, τὸ χρῶμα σου ζηλεύει, τὰ κάλλη σου φθονεῖ.

Καὶ τὸ μὲ τὰ θροσάτ'α φίλιά σου μάγουσι το; ἔ τὸ στήθος; φίλαξέ το, καὶ θὰ ταπεινωθῇ.

Τὸν σθῶνον ἐκαί μέσα θὰ ἴδεις νὰ λησμονήσῃ, καὶ ὡς πρῶτα νὰ μωρίζῃ, καὶ ὡς πρῶτα νὰ χερῆ.

F. MARTINEAHS.

Ο ΕΣΧΙΣΜΕΝΟΣ ΜΑΝΥΑΣ

(Διήγημα τῶν Χριστουγέννων).

Α

Ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου· οἱ κώδωνες συνωμύλουν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον. Οἱ δύο

νεώτεροι ἦσαν κατηρεῖς καὶ ἔλεγον· «δὲν εἶνε καιρὸς νὰ κοιμηθῶμεν; Εἶνε ἤδη μεσονύκτιον καὶ δις μᾶς ἔκρουσαν, δις μᾶς ἠνάγκασαν νὰ βυλκίσωμεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτίας, ὡς νὰ ἦτο ἡμέρα καὶ ὡς νὰ ἐκρούομεν διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς. Ἀλλὰ βλέπομεν ἀνθρώπους κινουμένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· θὰ μᾶς βασιανίσωσιν καὶ πάλιν· καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀφήσουν νὰ ἀναπαυθῶμεν».

Ἀλλ' ὁ γηραιὸς κώδων ὀργίλος κροτήσας, καὶ διὰ φωνῆς βαρείας καὶ ρηγματώδους· «Παύσατε παιδάκια! παραλογίζεσθε τοῖς εἰπέν· δταν ἐταξιδεύσατε εἰς Ρώμην διὰ νὰ εὐλογηθῆτε, ὀκρίσθητε νὰ ἐκπληρῆτε τὰ καθήκοντα σας. Δὲν γνωρίζετε, ὅτι ὅσον οὐκω φθάσει ἡ πρώτη στιγμὴ τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων, καὶ ὅτι ὀραίσετε νὰ ἐορτάσῃτε τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐορτάσατε καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ;» Μικρὸς τις κώδων ἐφώνησε· «Ἀλλὰ κἀμεν τόσον ψῦχος!» Ὁ γηραιὸς κώδων διὰ φωνῆς αὐστηρᾶς ἀντίειπεν· «Νομίζετε λοιπόν, ὅτι δὲν ἦτο ψῦχος, δταν Αὐτὸς ἦλθε εἰς τὸν κόσμον γυμνός, ἀδύνατος καὶ κλαυθμηρίζων; Μήπως Αὐτὸς δὲν θὰ ὑπέφερε ἐπὶ τῶν βουνῶν τῆς Βηθλεέμ, ἐάν ὁ πῶλος καὶ ὁ βοῦς δὲν τὸν ἐθεράκωνον διὰ τῆς ἀναπνοῆς των; Ἀντὶ νὰ γογγύζητε καὶ νὰ παραπονησθε, ἀναλάβετε τὰς ἡδαιάς φωνάς σας εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὅπερ ἡ μήτηρ του ἔψαλλε, ὅπως τὸν ἀποκοιμήσῃ. Ἐσοιμάσθητε! βλέπω τὰ κηρία ἀναπαύομενα ἐγγύς τοῦ βωμοῦ τῆς παρθένου ἀνήγειραν φάτιν· ὁ κανδηλανάπτης τρέχει ἀνω κάτω· ἔχει καταρροὴν καὶ πταρρίζεται· ὁ χωρικός ἱερεὺς ἐνεδύθη τὸ κεντημένον στιχάριόν του· ἀκούω θόρυβον ζυλοπέδιλων πλησιάζοντα· εἶνε οἱ χωρικοὶ ἐρχόμενοι ὅπως προσευχηθῶσι ἡ ἄλυσιν τοῦ ὀρολογίου ὀλονέν ἐκδιπλοῦται, ὁ δὲ λεπτοδείκτης ὀλονέν προχωρεῖ. Χριστοῦγεννα! Χριστοῦγεννα! κρούσατε, κρούσωμεν πάσῃ δυνάμει, διὰ νὰ μὴν ἡμπορῇ κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν τὸν προσκαλέσαμεν εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς νυκτός».

Β

Πρὸ ἡτρίων ἡμερῶν ἐπιπέτε χιόν' ὁ οὐρανὸς ἦτο μαῦρος, ἡ γῆ λευκῆ, ὁ ἀνεμος ἔπνεε διὰ μέσου τῶν δένδρων, ἡ λίμνη ἦτο πάγωμένη, καὶ τὰ μικρὰ πτηνὰ ἐπείνων. Αἱ γυναῖκες φέρουσαι τὰ λινὰ αὐτῶν ἐπανωφόρια ὡς καὶ οἱ ἄνδρες, εἰσεδύον ἡμέρα εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Γονυπετεῖς, μὲ τὸ μέτωπον πρὸς τὰ κάτ' ἡκόνον τὸν ἱερέα λέγοντα· «Οὗτός ἐστι ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ ἠδύκησα». Πάντες ἐπαυνελάμβανον χαμηλῇ τῇ φωνῇ τοὺς λόγους τοῦ ἱερέως.

Εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς ἐκκλησίας, ὀπισθεν τοῦ στυλοῦ τοῦ ἀγιάματος, ἐκάθητο παιδίον τι· ἐσκυμμένον μέχρις ἐδάφους καὶ γυμνόπον, διότι εἶχεν ἀραιρέσῃ τὰ ζυλοπέδιλά του, ὅπως μὴ κάμῃ θόρυβον, φέρον χιτωνίσκον ἐκ κυανοῦ βάρβακος,

μεθ' ὅλον τὸ ψῦχος τῆς ἐποχῆς, καὶ ἔχον τὸ πῆλιδιον πρὸ τῶν ποδῶν του, τὰς δὲ χεῖρας συνηνωμένας. Τὸ παιδίον προσήχθετο· «Διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ μακαρίτου πατρός μου, διὰ τὴν ζωὴν τῆς ἀσθενούσης μητρός μου, δι' ἐμὲ, τὸν μικρὸν σου Ἰακώβον, ὅστις τόσον δὲ ἀγαπᾷ, θεέ μου, σὲ παρακαλῶ!» Ἐκλαίει ἐφαίνετο βυθισμένον ἐν τῇ προσευχῇ του· διακρούσῃ τῆς λειτουργίας· ἔμενε γονυκλινές, δὲν ἐσηκώθη δὲ εἰμὴ δταν ἤκουσε τὸν ἱερέα ἐκφωνοῦντα τὸ· «Αἰ εὐχῶν!»

Συνηρωσίσαν ἔβλεπεν τὸν προπυλαίων τοῦ ναοῦ· ἕκαστος ἠνάψε τὸν φανὸν του, αἱ γυναῖκες διηυθέουν τὰ ἐπανωφόρια των, οἱ ἄνδρες ἀνήγειρον τὰ περιλαίμια τῶν ἰδικῶν των. «Π.ρ.ρ.ρ!» κρῶν ποῦ κάμνει! Παιδάριον τι εἰπέν· εἰς τὸν Ἰακώβον· «Ἐρχεσαι· μαζὶ μᾶς;» Ἐκείνος ἀπεκρίθη· «Δὲν ἔχω καιρὸν», καὶ ἤρξατο τρέχων. Μακρόθεν οἱ χωρικοὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὰς καλύβας των, ἐφαλλον τὸ δημῶδες ἔσμα τῶν Χριστουγέννων·

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει, οἱ οὐρανοὶ ἀγάλουνται χαίρει ἡ γῆ εὐχαίρει κτλ.

Γ

Ὁ Ἰακώβος ἐφθασεν εἰς τὴν καλύβην του, κειμένην παρὰ τὸ κοίλον βράχου τινὸς κατὰ τοὺς πρόποδας λόφου εἰς τὴν θύραν τοῦ χωρίου. Ἦνοιζεν ἠσυχῶς τὴν θύραν, καὶ ἐβάδισε προσκόπτων ἐν τῷ δωματίῳ, ἐν ᾧ οὐτὲ φῶς οὐτὲ πῦρ ὑπῆρχε.

—Σὺ εἶσαι, μικρό μου; —Μάλιστα, μητέρα μου. —Ἐκαίμα τὴν προσευχὴν μου, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἔλθω εἰς τὴν ἐκκλησίαν· κοιμήσου, διότι θὰ νυστάξῃς, παιδί μου. Μὴ ἀνησυχῆς δι' ἐμὲ· δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ τίποτε· ἐάν διψῶσω τὸ ποτήρι εἶνε γεμάτο καὶ πῖνον.

Ἐν τινι γωνίᾳ τοῦ δωματίου ἐγγύς τῆς κλίνης τῆς Μαργαρίτας ὁ Ἰακώβος μετεκίνησε ἑσπῶρον περικίδων καὶ ζῆρων χόρτων, τὰς ἠπλυσεν κατὰ γῆς, ἐσκεπάσθη μὲ ἐν ράκος, ἐστῆγχε τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν συνεπτυγμένων βραχιονῶν του καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἡ Μαργαρίτα δὲν ἐκοιμάτο· ἀνειροπόλει, ἐκλαίεν ἀθροῦτως, ὅπως μὴ ἐξυπνήσῃ τὸ τέκνον της· «Τὶ θὰ γίνωμεν; ἡ ἀσθένεια μὲ κρατεῖ καρρωμένη καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐργασθῶ, ὅπως συνάξω ὀλίγα λεπτά· οἱ φόροι τοῦ ἔτους δὲν ἐπληρώθησαν· εἰς τὸν ψωμῶν χρεωστούμεν τόσα πολλὰ, μετ' ὀλίγον κανεὶς δὲν θὰ μᾶς δίδει ἐπὶ πιστώσει. Ὁ Ἰακώβος μου ἔχει καλὴν καρδίαν· ἀλλ' εἶνε μόλις δώδεκα ἐτών, καὶ ἀδύνατος διὰ νὰ κερδίξῃ τὸ ψωμί του. Τὶ θὰ γίνωμεν; Ἀν ἔξῃ ὁ δυστυχῆς ἀνδρας μου! Ἀλλ' ἀπέθανε καὶ ἐπῆρε μὰζὶ του καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ σπιτιοῦ μας».

Τότε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλείου στηρίζουσα, καὶ αἰσθανομένη τὰ δάκρυά της ρέοντα ἐπὶ τῶν κατίσχυων παρειῶν της, πῆλυσσα δὲ διὰ τῆς χεῖρός τὸ ἐκ τοῦ πυρετοῦ κατὸν στήθος της, ἀνεμι-

νήκατο τῆς προτέρας εὐδαιμονίας· καὶ ἐκλαίεν, ἐκλαίεν ἡ δυστυχῆς. Ὁ σύζυγός της ἦτο ἐργατικώτατος, ἠγάπατο παρ' ὅλων ἐκτὸς τῶν οἰνοπολῶν, τοὺς ὁποίους οὐδέποτε ἐπεσκέπτετο. Ὅτε ἐκλήθη εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, τὸν κατέβραζαν εἰς τὸ μέταγωγικὸν σῶμα ὡς γνωρίζοντα τοὺς ἵππους καὶ ὡς ἄριστον ἀμαξολάτην· ἦτο γλυκὺς πρὸς τὰ ζῶα· οὐδέποτε προητοίμαζε τὴν κλίνην του, πρὶν ἢ τακτοποιῆσῃ τὰ δι' αὐτὰ χορτοστώματα. Ὀμίλει μετὰ χαρᾶς περὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ περὶ τῶν πολέμων τῆς Κριμαίας καὶ τῆς Ἰταλίας. Ἡ ἡμέρα τῆς ἐπανόδου του εἰς τὸ χωρίον ἦτο ἐορτή. Ἐγνώρισε τὴν Μαργαρίταν παιδίον καὶ τὴν ἐπανεῖρε νεανίδα τὴν ἐνωμφαύθη. Ἦσαν πτωχοί, ἡ δὲ προῖξ των ἦτο μόνον τὸ θάρρος των. Ἀντὶ ἑλλων νομικῶν ἐσθίτων ἡ Μαργαρίτα ἠρκέσθη εἰς τὴν ἀγορὰν ἐνὸς κεκουφάλου, διὰ τὸν ὅποιον ἐπλήρωσε τρεῖς δραχμάς, ὅπως φανῇ ὠραία κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου. Ὁ οἰκίσκος των, εὐτελής, στενός· καὶ ἐσθαρμένος ἦτο ἰδικὸς των· ἦσαν ὅμως εὐτυχεῖς καὶ ἠγαπᾶντο. Οἱ χωρικοὶ ἔλεγον· «Καλὰ ἔκαμε ἡ Μαργαρίτα καὶ ἐπῆρε τὸν Μαστροπέτρον· εἶνε ἐργατικός, οἰκονόμος καὶ δὲν ἀγαπᾷ τὸ κρασί».

Μάλιστα ὁ Μαστροπέτρος ἦτο καλὸς τεχνίτης, ἐνεργητικὸς, ἀκριβής, ὀμιλῶν ὀλίγον καὶ ἐργαζόμενος πολὺ. Εἶχε ἀναλάβῃ τὸ παλαιὸν του ἐπάγγελμα καὶ μετεκόμιζε τεμάχια μαρμάρων ἐκ τῶν λατομείων. Ὁ Πέτρος ἐτακτοποίησεν καὶ τὰ βαρύτερα μάρμαρα μετὰ πάσης τῆς δυνάτης ἰσοροπίας, ὡδήγει δὲ τὴν ὑπὸ τσεσάρων ἵππων συρομένην ἀμαξάν του διὰ μέσου τῶν κατωφερῶν τῶν ὀρέων, χωρὶς οὐδέποτε νὰ τῷ συμβῇ ζημία τις. Ὅτε μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ἐπανήρξατο εἰς τὸν οἶκόν του, εὐρίσκει τὸν ζῶμόν θερμὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ δοχεῖον πλήρες μηλίτου οἴνου· ἐκρέμα τὸ ἐπανωφόριόν του ἐπὶ τινος καρφίου, ἀπέθετε ἐν τῇ γωνίᾳ τὸ μαστίγιόν του, ἐξέβαλλεν τὸν βαμβάκερον σκούφον του καὶ ἔλεγε εἰς τὴν Μαργαρίταν· «Ἐλα, γυναῖκα, καθίσε νὰ φάμε, γιατί ἡ κοιλιά μου παίζει ταμπουρά». Τὰ πάντα δὲ ἐγέλων ἐν τῇ καλύβῃ ταύτῃ, ἐν ἣ μετὰ τινος καιρὸν ὑπῆρχε καὶ ζύλινον λίκνον ἐκ λύγου, κατασκευασθὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἱδίου Πέτρον χάριν τοῦ πρὸ μικροῦ γεννηθέντος Ἰακώβου.

Ἀλλ' ἡ εὐτυχία δὲν εἶνε διαρκῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἀραβικὴ τις παροιμία λέγει· «Ἐσὺ βάφεις τὸν οἶκόν σου κόκκινον, ἀλλ' ἡ τύχη τὸν κάμνει μαῦρον». Πρὸ ἐνδεκαετίας ὁ Πέτρος καὶ ἡ Μαργαρίτα ἔζων εὐδαιμόνες καὶ οὐδόλους ἀνησυχίαν περὶ τοῦ μέλλοντος, ὅτε ἡ δυστυχία ἔκρουσε τὴν θύραν των, ἐγκατεστάθη ἐν αὐτῇ καὶ δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐξέλθῃ. Ἠμέραν τινὰ χειμῶνος ὀμιχλώδη καὶ ψυχρὰν ὁ Μαστροπέτρος ἀνεχώρησε ἀπὸ πρωίας διὰ τὰ ὄρη· ἀφοῦ ἐφόρτωσε τὰ ἀμαξίον του καὶ διήλθε τὰς δυσκολωτέρας κλιτύας ἠσθάνθη κόπωσιν τινα· καὶ ἐκάθισεν

ἐπ' αὐτοῦ στηρίζων τὴν ράχιν ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου. Ἀκουσίως ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ὑπὸ τῶν κινήσεων τῆς ἀμαξίας λικνίζομενος ἀπεκοιμήθη ὅπως μὴ ἐξυπνήσῃ πλέον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Εἰς τῶν τροχῶν διήλθεν ἀνωθεν χονδροῦ κλάδου ἐρριμένου ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ· ὁ τιναγμός ἦτο τόσον ἰσχυρός, ὥστε ὁ Πέτρος κατέκρημνίσθη· πρὶν δὲ λάβῃ τὸν καιρὸν νὰ ἐγερθῇ, οἱ τροχοὶ τῆς ἀμαξίας ἐνατέριψαν τὸ στήθος του.

Οἱ ἱπποὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των οὐδόλω· ὑποθέτοντες, ὅτι ὁ ὀδηγός των, ὁ παλαιὸς φίλος των, κατέκειτο νεκρός ὀπισθεν αὐτῶν. Ἐφθασαν παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ λατομείου καὶ ἐστάθησαν. «Ποῦ εἶνε ὁ Μαστροπέτρος;» Τὸν ἐζήτησαν πανταχοῦ, μετέβρισαν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὐρίσκατο ἡ Μαργαρίτα ἦτο ἀνήσυχος. Ἡ νύξ ἐπῆλθεν· Ἐξῆλθον με φανούς καὶ πυρσοῦς· ἠκολούθησαν τὴν ὁδὸν τοῦ δρους, καλοῦντες τὸν Μαστροπέτρον. Ἀλλ' οὐδεμία ἀπόκρισις. Ἐν τινι σκολιᾷ ὁδῷ ἀνεῦρον τὸ πτώμα του ἐκταθῆν κείμενον, με τοὺς βραχιόνας ἐσταυρωμένους καὶ τὸ στήθος καθημαγμένον.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου συνώδυσαν τὸν νεκρὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ κοιμητήριον· ὅλοι ἐσφίγγαν τὴν χεῖρα τῆς Μαργαρίτας, ἥτις ἦτο λευκὴ ὡς ἀγάλμα ἐκ κηροῦ καὶ ἦς μόνον τὰ χεῖλη ἐκινούοντο, διότι προσήχθετο προσήχθετο ἰκετεύουσα τὸν πανάγαθον Θεὸν ὅπως τὴν εὐσπλαγχνίσῃ.

Ὁ Ἰακώβος μόλις ἦτο δεκαετής. Δὲν ἐνόησε, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς· ἐκλαίεν ὅμως δταν ἔβλεπε τὴν μητέρα του κλαίουσιν. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ θάνατος ἀφήρησε τὸν Πέτρον εἰσῆλθε ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ εὐτυχίᾳ ταύτῃ καλύβῃ τῆς δυστυχίας. Ἴδου διὰ τί ἡ Μαργαρίτα ἐκλαίει καθ' ὅλην τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων.

Δ

Περὶ τὰ χαράγματα ὁ Ἰακώβος ἐξυπνήσῃ· ἐπλύθη, ἔθεσε εἰς τὴν γωνίαν τὴν στρωμνὴν, ἐφ' ἧς ἐκοιμάτο, καὶ παρετήρησε τὴν μητέρα του ἦτο πλαγιασμένη· τὰ μῆλα τῶν παρειῶν της ἦσαν κατακόκκινα, οἱ ὀφθαλμοὶ ἠμικλειστοί, τὰ χεῖλη ὠχρά. Ἴδουσα τὸ τέκνον της, τῷ ἔκαμε σημεῖόν τι διὰ τῆς κεφαλῆς. — «Ἐκοιμήθης καλὰ, μητέρα μου; — Ναι, καλὸ μου παιδί, πολὺ καλὰ. Εἶμαι κάπως καλλίτερα· ἀλλὰ βάλε ὀλίγα ζύλα εἰς τὴν φωτιάν, διότι κρῶνω».

Ὁ Ἰακώβος ἐζήτησε εἰς δλας τὰς γωνίας τοῦ δωματίου, ἤνοιξε τὸ ἐμάριον, κατῆλθε εἰς μικρὸν τι ὑπόγειον ἔνθα ἀλλοτὲ ἐφύλαττον τὰς προμηθείας των, ἐπαγελθῶν δὲ εἶπε εἰς τὴν μητέρα του· «Μητέρα, οὐτὲ ζύλα, οὐτὲ κλήματα, οὐτὲ ρίζαι ὑπάρχουν.» Ἡ Μαργαρίτα ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὸν οὐρανόν· «Τὶ νὰ κάμω;» καὶ ἀκουσίως μειδίασασα προσέθηκε· «Μοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν κρῶνω τόσον ὅσον ἐνομίζα».

Ο Ίακωβος εκάθητο επί τινος πέτρας χρησιμεύουσης αὐτῷ ἀντί σκαμνίου· διὰ τινος λίθου, ὃν μετεχειρίζετο ἀντί σφυρίου, ἔθετε καρφίον τι ἐπὶ τοῦ ξυλοπέδιλου του· Ἐφόρεσε τὰ ξυλοπέδιλά του, ἐβύβισε τὸν σκούφόν του μέχρι τῶν ὀτων, καὶ εἶπε εἰς τὴν μητέρα του· «Πηγαίνω εἰς τὸ βουνὸν νὰ συνάξω ξύλα. — Ἄλλ' εἶνε Χριστοῦγενία! — Ὁ ἱερεὺς θὰ μὲ συγχωρήσῃ. — Ἄλλὰ γνωρίζεις, παιδάκι μου, ὅτι εἶνε ἀπηγορευμένον, γνωρίζεις, ὅτι μόνον τὸ Σάββατον ἐπιτρέπεται νὰ συναζήγῃς ξύλα. — Δὲν πειραζεῖς, μητέρα μου; Ὁ δασοφύλαξ, δὲν θὰ μὲ ἴδῃ, ἐγὼ θὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως. Ἐως ὅτου νὰ ἐπιστρέψω σκεπάσου καλά, καλά, διὰ νὰ ζεσταθῆς. Ἡ Μαργαρίτα ἐδίσταζεν εἶτα ὅμως τῷ εἶπε· «πῆγαίνε λοιπὸν παιδί μου! ὁ Θεὸς θὰ σὲ εὐλογήσῃ, διότι ἀγάπας τὴν μητέρα σου».

Ὁ μικρὸς Ίακωβος ἔλαβε τὸ δρέπανόν του, ἔβρισεν ἐπὶ τῶν ὤμων του σχοινίον ὅπως δέσῃ τὰ ξύλα τὰ ὅποια θὰ συνέλεγε καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν. Ἀσπλαψ καὶ χιτῶν εἰσῆλθον ἐν τῷ ἡμισυῖ. «Τί καιρὸς!» εἶπεν ὁ Ίακωβος. — «Παντοδύναμι! ἀγέκραξεν ἡ Μαργαρίτα, τί κατακλυσιμὸς χιόνος! ἄκουσε, παιδί μου· Δὲν εἶσαι ἀρκετὰ ἐνδυμένος διὰ νὰ ὑποφέρῃς τὸν παγωμένον ἀνεμον. Ἄνοιξε τὸ κιβώτιόν σου ἔγω· φυλαγμένα τὰ φορέματα τοῦ καυμένου τοῦ πατέρα σου. Δύσε μου τὸ ἐπανωφόρι του, τὸ ἐπανωφόρι μὲ τὸ ὅποιον τὸν ἐσκέπασαν τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του· σκεπάσου μὲ αὐτό, καὶ τότε τὸ ἄρσεν δὲν θὰ σὲ διαπεράσῃ. Φθάνει ἕνας ἀρρωστος εἰς τὸ σπῆτι».

Ὁ Ίακωβος ἔλαβε τὸ ἐπανωφόριον, τὸ ὅποιον ἦτο διπλωμένον ἐντὸς τοῦ κιβωτίου, καὶ ἐφ' οὗ ἔκειτο κλεῖδας βαίου, καὶ περιετυλίχθη καλῶς δι' αὐτοῦ· ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο ἦτο λίαν εὐρὸν, αἱ δὲ ἀκραὶ τοῦ ἐκυλιόντο κατὰ γῆς, ἡ μήτηρ του ἐζήτησε καρφίδα, ὅπως τὸ ἐφαρμόσῃ ἐπὶ τοῦ σώματός του. Ἀλλὰ τὸσον πτωχὴ ἦτο ἡ καλὴ, ὥστε οὐδεμία εὐρήθη καρφίς. Ὁ Ίακωβος, ὅστις ἦτο ἐπιτηδεύς, ἔλαβε ξυλάριά τινα ἐκ τῆς ἐστίας καὶ δι' αὐτῶν τὸ ἐστερέωσε. Καθ' ἣν στιγμήν ἔμελλεν νὰ ἀναχωρήσῃ, ἡ Μαργαρίτα τὸν ἐκάλεσε· «Ὅταν περάσῃς ἀπὸ τὸ Τρηουίρον, μὴ λησιμονήσῃς νὰ κάμῃς τὴν προσευχὴν σου» τῷ εἶπεν.

Β

Ὁ Ίακωβος ὀλονέν ἔδευεν οὐδεμίαν ψυχὴ ἀνθρωπίνην εἰσίνετο εἰς τὴν ἐξοχὴν· τὰ πάντα ἦσαν κατηρῆ καὶ ἐρημὰ· χιτῶν κατέπιπτο σφοδρῶς στροβιλιζομένη ὑπὸ τοῦ πνέοντος βορρᾶ· κούραξεν τὴν ἐκράζε ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου κλάδου λεύκης διὰ πάχνης κεκαλυμμένου. Κάποτε ὁ μικρὸς Ίακωβος ἴστατο, ὅπως ἀφαίρεση ἀπὸ πᾶν ξυλοπέδιλόν του τὴν ἐπισωρευθεῖσαν καὶ σκληρωθεῖσαν χιτῶνα. Ἐβῆαινε μετὰ θάρρους, διότι εἶχε καρδίαν καὶ θέλησιν σταθεράν. Διήνυσεν ἤδη ἄρκετον δρόμον· ἐντὸς δ' ὀλίγου ἔμελλε νὰ φθάσῃ πρὸς

τὸ μέρος τοῦ δρους, ὅπθθεν ἀρχεται τὸ δάσος, ὅτε ἔστη ἐκθαμβος ἰδὼν ἐπὶ τῆς καμπῆς τῆς ὁδοῦ τὸν δασοφύλακα μὲ τὸν τρίχρον τοῦ πῆλον, τὸ ξίφος ἐπὶ τῆς πλευρᾶς, τὸ πινάκιον τοῦ νόμου ἐπὶ τοῦ ζιφιστήρος, καὶ τὴν καπνοσύριγγα ἐν τῷ στόματι.

Ἦτο ἐπιφόβος ὁ Γέρω-Πελέκης, ὅστις, πρὶν γένη δασοφύλαξ, ἦτο σκαπανεὺς ἐν τινι τάγματι τῶν ἐπιλέκτων. Τόσον δὲ συνεχῶς ὠμίλει περὶ τοῦ «πελέκους του» εἰς τοὺς μετὰ θαυμασμοῦ ἀκούοντας τὰς ἀφηγήσεις του χωρικοῦ, ὥστε οὗτοι τὸ ἀπέδωκαν τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἦτο ὁ τρόμος τῶν τσακκινίων τοῦ χωρίου· ἔτε τὰ συνελάμβανε κλέπτοντα μῆλα, σείοντα τὰς δαρκινητέας, ραβδίζοντα τὰς καρυὰς τὰ ἤραζε ἀπὸ τῆς ἀνθεματίτζε, καὶ τὰ ἐδήγει πρὸ τοῦ δημάρχου, ὅστις τὰ κατεδικάζεν εἰς μαστιγώσιν. Ὁ Ίακωβος τὰ ἔγχεεν εὐρεθεὶς ἀπέναντι τοῦ ἀνηλεοῦς τούτου τῆς ἐξουσίας ἀντιπροσώπου· «Ποῦ πηγαίνεις, Ίακωβέ μου, μ' αὐτὸν τὸν διαβολοκαίριον;» Ὁ Ίακωβος προσεπάθησε νὰ εὐρῆ πρόσῳον τινα, ὅπως δικαιολογήσῃ τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χιόνος πορείαν του· ἀλλὰ μ' ὄλον· ὅτι ἡ καρδία του ἐπαλλῆν ἰσχυρῶς, ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἄλλοτε ὁ πατήρ του τῷ εἶχεν εἶπῃ νὰ μὴ ψεύδῃται ποτε, ἀπεκρίθη· «Πηγαίνω εἰς τὸ βουνὸν, μὰρμίκα-Πελέκη, καὶ συνάξω ξύλα· διότι δὲν ἔχομαι εἰς τὸ σπῆτι, καὶ ἡ μητέρα μου εἶνε ἀρρωστη καὶ κρῠώνει».

Ὁ δασοφύλαξ ἐξετόμισε βλασφημίαν, ἢ ἢ θὰ προετίμα νὰ μὴ ἐκτομίσῃ, εἶπε δὲ τρίβων τὰ βλέφαρά του· «Παράξενον πράγμα, πῶς μὲ τὸν βορρῆν τσουζύον τὰ μάτια;» Εἶτα θεωρῶν τὸν μικρὸν Ίακωβον μὲ βλέμμα πᾶν ἄλλο ἢ αὐστηρὸν, προσέθηκε· «Λοιπὸν, Ίακωβε, σὺ πάγαινε εἰς τὸ βουνὸν; Τότε δὲν θὰ πάρε τὸν ἴδιον δρόμον; ἐγὼ πῆγαίνα κάτω, ὥστε δὲν θὰ σὲ ἀνταμώσω· ἀλλὰ τὴν νύκτα, ἀν μὲ ἴδῃς, ὅταν ἐπιστρέψῃς, μὴ φοβηθῆς, διότι θὰ κλείσω τὰ μάτια μου. Ἡμουν φίλος τοῦ Μαστροπέτρου· ἦσαν καλὸς ἀνθρωπὸς ὁ καυμένος, καὶ δὲν ζεῖρεις πᾶς ἀνποῦμαι ν' ἀκούω πῶς ὑποφέρει ἡ χιτῶνα του. Σήμερα, ἐπειδὴ εἶνε Χριστοῦγενία, ψήνωμε εἰς τὸ σπῆτι ἕνα μῆρι. Μὴ φοβῆσαι, παιδί μου, ἐγὼ θὰ περάσω ἀπὸ τὴν καυμένην τὴν μητέρα σου καὶ θὰ τῆς φέρω καὶ τὸ μερικὸ τῆς· κακὸς καιρὸς, παιδί μου· ἀλλὰ εἰς ἂν αὐτὸν εἶδα πολλούς, ὅταν ἐπῆγαίνα ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τάγματός με τὸν πέλεκυν μου εἰς τὸ χεῖρι. Θάρρος, καὶ τοιμουδιά! Ἄν μάθω, ὅτι ἐξετόμισες λόγον ἀπὸ αὐτὰ ποῦ σοῦ εἶπα, θὰ σοῦ ζερίζωσω τὰ αὐτιά». Ὁ μὰρμίκα Πελέκης ἀπεμακρύνθη ὑψὸν τοὺς ὄμους. Μόλις εἶχε προχωρήσῃ δέκα βήματα ἔστη καὶ ἐφώναξε· «Αἱ! Ίακωβε, νὰ πᾶς ἐκεῖ κάτω, ἐκεῖ θὰ εὐρῃς ὄρατα καὶ πολλὰ ξύλα».

ΣΤ

Ἐξακολουθῶν τὸν δρόμον του ὁ Ίακωβος ἐσκέπτετο, ὅτι ὁ Μὰρμίκα-Πελέκης δὲν εἶνε τὸσον κακὸς ὅσον τὸν νομί-

ζου. Ἀνῆρχετο τὸ ἄρος, οἱ δὲ μικροὶ τοῦ πόδες ἐπάγωνον ἕνεκα τοῦ ψύχους. Ἐστέκετο ὅπως ἀναπνεύση, καὶ μ' ὄλον τὸ ψῦχος ἀπέμασε τὸ μέτωπον καὶ ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του. Ἐνίστε ἤκουε μακρόθεν θόρυβον ὁμιάζοντα πρὸς στεναγμὸν· ἦτο κλάδος δένδρου θραυόμενος ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς χιόνος· οὐδὲ κόσσπος, οὐδὲ ἄλλο τι πτηνὸν περιίπτατο· μόνον ἀτρόμητοί τινες στρουθοὶ ἐφαίνοντο ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ἐδάφους ὡς στιγματὰ μαύρα, ζητούντες τροφὴν.

Χαμηλοσφῶνος καὶ ὡς διὰ νὰ ὀλιγοστεύῃ τὸν δρόμον· ὁ Ίακωβος ἐφαλλε·

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον.

Ἐβῆαινε μετὰ δυσκολίας κατὰ νεύων, πίπτων καὶ βυθίζομενος μέχρι τῶν γονάτων, ἀλλὰ δὲν ἀπεθάρρυνετο· ἐγγέλα μάλιστα, ὅτε, προσκρούων ἐπὶ κορμοῦ, ἐν δὲν ἔβλεπε, ἀντρέπετο κατὰ γῆς. Ἐμπρὸς ἀκόμη ὀλίγον καὶ φθάσει εἰς τὸ μέρος, τὸ ὅποιον μοῦ εἶπεν ὁ Μὰρμίκα-Πελέκης».

Πλησίον χιονοσκεπῶν θάμνων, ὑποκάτω τεθραυσμένων βᾶτων ἡχιῶν ἐσημάτιζε αὐλακκας, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔβλεπέ τις τῆδε κάκεισε ξύλα καὶ κλάδους δένδρων. Ὁ μικρὸς Ίακωβος ἤρξατο τοῦ ἔργου του.

Ἀρῆρασε τὸ ἐπανωφόριόν του, ὅπως κινεῖται εὐκολώτερον, ἐνῶ δὲ εἶχε τὰς κνήμας ἐν τῇ χιόνῳ, καὶ αἱ χεῖρες καὶ οἱ βραχιόνες του ἦσαν καθύρσι καὶ ψυχροὶ· τὸ μέτωπον τὸν ἦτο καθύρσι. Ἐγαιρήμενος ἐθεώρει τὰς σπιθῆδας τῶν ξύλων, ἀπέτρεξε ἤδη συλλέξῃ καὶ ἠσθάνετο ἀρπάζον χιτῶν, διότι ἀνελαγχίζετο πᾶσόν ὄρατος ὀλίγας θὰ ἀνεδίδον, καὶ πόσον ὁ μικρὸς αὐτῶν ἠλίκοτος θὰ ἰθεομαίνετο. Ἡθέλησε νὰ συλλέξῃ καὶ περὶ τῆς τινᾶς, ὅπως καταστήσῃ μαλακώτερον τὴν ἀτελοῦς πεπληρωμένην στρωμνὴν τῶν δέν ἐτόλμησε ὅμως, διότι ὁ καιρὸς ἐπέγχε, ἡ δὲ μήτηρ του ἐστέναζε ὑπὸ τὸ ἐφαπλωμά τῆς ἀκούουσα τὴν μαινόμενὴν καταγίδια.

Ὁ Ίακωβος συνέλεξε ὅσα ξύλα ἤθουνατο νὰ σηκώσῃ· θέσασ δὲ αὐτὰ μετὰ προσοχῆς διὰ τὸν σχοινίον, ὅπως μὴ τοῦ διαφύγῃ καθ' ὅδον κανέν, ἐφόρεσε τὸ ἐπανωφόριόν του, ἐφορτώθη τὸ δέμα, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας ἔλαβε τὴν συντομωτέραν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν εἰς τὸ χωρίον. Αἱ κνήμαι του ἔτρεμον ὀλίγον, διότι τὸ φορτίον ἦτο βαρὺ καὶ ἡ χιτῶν βαθεῖα· συχνάκις ἐσταμάτα καὶ ἐσθέριζετο ἐπὶ δένδρου, ὅπως ἀναπαύσῃ.

Ζ

Βραδέως, ἀλλὰ στερεῶς βαδίζων, ἔφθασε πρὸς τῆς πλατείας τῶν Τρηουίρων. Ἄλλοτε, κατὰ τοὺς Ῥωμαίους χρόνους, τὸ μέρος τοῦτο ἐκαλεῖτο Τριβιον (Trivium), διότι τρεῖς ἐν αὐτῷ συνηντῶντο ὁδοί. Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχε πάλαι ποτὲ καὶ ὁσ ἀφιερωμένους εἰς τὸν Ἐρμῆν, ὅστις ἦτο ὁ προστάτης τῶν ὁδῶν, ὁ θεὸς τῶν ἐμπορῶν καὶ ὁ πάτερων τῶν κλεπτῶν. Ὁ

Χριστιανισμὸς κατέρριψε τὸν ἐθνικὸν τοῦτον βωμὸν, ἀντικατέστησε δ' αὐτὸν διὰ τοῦ μεγάλου ἐκ γρανίτου ἐσταυρωμένου ἐπὶ τοῦ ὑποθαβρου ἀναγινώσκεται ἔτι καὶ νῦν· ἡ ἐξῆς χρονολογία· 1314 μ. Χ. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἐκατονταετοῦ πολέμου τὸ ἀγαλμα τοῦ Χριστοῦ ἐθραύσθη· τὰ δὲ τεμαχία ἐρρίφθησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἄλλ' ὅτε τὸ ξένον στοιχέον τὸ μολύνον τὴν χώραν ἐξεδιώχθη τῶν συνόρων, ὅτε ἡ Ἰωάννα, ἡ ὄραία Ἀθηναίων παρθένος ἀπέδωκε τὸ βασίλειον τῆς Γαλλίας εἰς τὸν μικρὸν τοῦ Ἀβαρικῶν βασιλέα, τὸ ἀγαλμα ἀνηγέρθη ἐκ νέου, ἐκτοτε δὲ εἶνε σεβαστὸν ἐν τῷ τόπῳ· δὲν ὑπάρχει χωρὶς κῆς μὴ χαιρετῶν αὐτό, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ κτηνίατρος ὁ εὐχαριστούμενος νὰ ἐμπαίξῃ τοὺς ἱερεῖς δὲν τολμᾷ νὰ διέλθῃ πρὸ αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πῆλου του.

Τὰς χεῖρας ἔχων προσηλωμέναις ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, τὴν κεφαλὴν ἐξ ἀκάνθων περιβεβλημένην καὶ τὴν πλευρὰν διατρητὴν ἐκ τῶν λόγγων ὁ Χριστὸς ἐκτείνει τοὺς βραχίονας· ὡς εἰ προσκαλῶν τὸν κόσμον νὰ καταφύγῃ πρὸς αὐτόν· φαίνεται μέγας· Ἐν ταῖς περὶ τὰς λαγῶνας σχηματιζομέναις πτωχῆς τοῦ μανδύου, ἔστησαν τὰς ἑαυτῶν φιλίας οἱ τροχίλοι, οὓς οὐδεὶς ποτε διατάραξε. Τὸ πρόσωπον τοῦ ἐνὲ ἐσταυρωμένου πρὸς Ἀνατολάς. Οἱ ἐκ τῶν πόνων μεγεθυθέντες, ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπουσι τὸν οὐρανόν, ὡς νὰ ἐζητοῦν τὸν ἀστέρα τὸν ὀδηγήσαντα τοὺς μάγους καὶ ἐπιφανέντα εἰς τοὺς ποιμένας ἀνωθεν τῆς φάτνης τῆς Βηθλεὲμ. Περὶ τὰς πλευρὰς ἐφύπνευσεν ὁσ, ὡς οἱ ἐρυθροὶ κόκκοι ἀναμνησκουσι τὸ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ρεῦσαν αἷμα.

Ἡ Μαργαρίτα ἰδιαιτέρως ἐσέβετο τὸν Χριστὸν τῶν Τρηουίρων, διότι οἱ τὸ σῶμα τοῦ Μαστροπέτρου παραλαβόντες, κεκοπιακὸς καὶ τεθλιμμένος ἔστησαν ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτῆς, καὶ προσήνηθησαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ τῶσον οἰκτρῶς θανόντος συζύγου τῆς· δι' αὐτὸ εἶπε καὶ εἰς τὸν υἱὸν τῆς· «Ὅταν περάσῃς ἀπὸ τὸ Τρηουίρον μὴ λησιμονήσῃς νὰ κάμῃς τὴν προσευχὴν σου».

Η

Ὁ Ίακωβος δὲν ἐλησιμονήσῃ τὴν μητρικὴν ἐντολήν· ἀπέθεσε τὸ δέμα, ἀφῆρασε τὸν σκούφόν του, ἐγονυπέτησε καὶ ἤρξατο προσευχόμενος· Ὁ ἀνεμος διὰ τῆς πενθιμοῦ αὐτοῦ φωνῆς τῶν συνάδευεν· Ἀπήγγελλε τὰς προσευχὰς τὰς ὁποίας εἶχε μάθῃ εἰς τὴν Κατήχησιν, καὶ συνάμα παρετήρει τὸ ὑπὸ τῆς χιόνος μαστιγούμενον πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ· εἶχε τὸ στόμα ἠμῖανικόν· οἱ δὲ πρὸς τὸ ἀνω ἐστραμμένοι ὀφθαλμοὶ του ἔβδον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὕψιν ἀπειροῦ θλιψέως· δύο μικρῶτα τεμαχία ἀποκρυσταλλωθέντος πάγου· ὅμοια πρὸς δάκρυα, ἐκρέμαντο ἐκ τῶν βλεφάρων του· τὸ λειπόσαρκον αὐτοῦ σῶμα ἐξεθεῖτο σπασμωδικῶς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ὁ μικρὸς Ίακωβος ὑπέφερε

βλέπων τὰς ἀλγηδῶνας ἐκείνου, οὐτίνως τὴν εἰκόνα ἐθαύμαζεν· ἤθελε νὰ παρηγορήσῃ ἐκείνον, ὃν ἐπακαλεῖτο.

Ὅτε ἐτελείωσε τὴν προσευχὴν του ἡγαίρε πάλιν τὸ δέμα ἐπὶ τῶν ὤμων του, καὶ ἀπεμακρύνθη. Καθ' ἣν στιγμήν ἐζήρηχο τῆς πλατείας, ἐστράφη καὶ παρετήρησε τὸν Χριστὸν, ὅστις ἐφαίνετο ἀκολουθῶν αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ πρόσωπόν του δὲν ἦτο τῶσον σκυθρωπὸν· ἐκφρασίς ἀγλήνης τὸ περιέβαλλε· Πνοὴ ἀνέμου ἀπετίναξε τὴν ἐπὶ τῶν βραχιόνων του προσκολλημένην χιτῶνα· ἐνόμιζε τις ὅτι τὸ ἀγαλμα ἐρρίγει. Ὁ Ίακωβος ἔστη· «ὦ καλέ μου Θεέ», εἶπε, «πῶς κρῠώνει!» Καὶ ἐπανῆλθε ἐγγύς τοῦ ἐσταυρωμένου, εἰς αὐτὴν μάλιστα τὴν θέσιν, ἐν ἣ εἶχον καταθέσῃ τὸ σῶμα τοῦ πατρός του.

Ἀφῆρασε τὸ ἐπανωφόριόν του ἀναρριχθεὶς δὲ ἐπὶ τοῦ ὑποθαβρου καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων τοῦ ἀγάλματος ὁπᾶν στηριζόμενος ἐφθασε μέχρι τῶν ὤμων τοῦ Χριστοῦ, οὓς ἐκάλυψε διὰ τοῦ ἐπανωφορίου του, ἀποσπᾶσας δὲ τὰ ξυλάρια δι' ὧν εἶχε στερεώσῃ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ σώματός του ἤρξατο ἐφαρμόζων τὸ ἐπανωφόριον ἐπὶ τοῦ σώματός τοῦ Χριστοῦ. Κατέβη, ἀπεμακρύνθη ὅπως καλλίον ἴδῃ, καὶ ἐφάνη εὐχαριστήμενος. «Τοῦλάχιστον, εἶπε, δὲν θὰ κρῠώνει τὸσον πολλῷ. Τὰ ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτοῦ ἀποκρυσταλλωμένα τεμαχία πάγου ἀνελύοντο, καὶ ἐκυλιόντο ὡς δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῦ ἐκ γρανίτου προσώπου.

Ὁ Ίακωβος ἀπῆλθε τρέχων ὁ ἀνεμος ἔπνεε σφοδρῶς ἀνεγείρον τὸν βαμβακερὸν ἐπανωφόριόν του. Ἐσπευδε τρέχων, ὡς ὄρνις διαφυγούσα, αἰσθανόμενος τὸ δέμα ἀναπνῶν καὶ πληγῶν τοὺς ὄμους του. Ἀσθμαίνων ἔστη πρὸ τινος χαράδρας, ὅπως διαφυλαχθῇ ἀπὸ τὴν χιτῶνα καὶ τὸν ἀνεμον. Πόσον ἦτο κούρατος! Κατέβη εἰς τὴν χαράδραν, καὶ ἐκάθισε, ὅπως ἀναπαύσῃ ἐπὶ στιγμήν, πρὶν ἐπανέλθῃ πλησίον τῆς μητρὸς του· ἐξηπλώθη καὶ ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ δέματος. «Δὲν πρέπει νὰ κοιμηθῶ, ἔλεγε, δὲν πρέπει νὰ κοιμηθῶ.» Ἀλλὰ λέγων ταῦτα ἀπεκοιμήθη.

Θ

Ὅτε ὁ μικρὸς Ίακωβος ἐξύπνησε, ἐθεώρησε περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξεπλάγη. Ἡ χαράδρα, ἡ χιτῶν, τὸ δάσος, ὁ χαλυβέντος οὐρανός, ὁ παγετώδης ἀνεμος, τὰ πάντα ἐξηφανίσθησαν· ἐζήτησε τὸ δέμα του καὶ δὲν τὸ εὗρισκε· Ἐνόμιζε ὅτι ὤνειρετο, καὶ ἐτριβε τοὺς ὀφθαλμούς του. Οὐδέποτε εἶχεν ἴδῃ τὸν τόπον εἰς τὸν ὅποιον εὗρίσκετο, οὐδέποτε εἶχεν ἀκούσῃ νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτοῦ τὸν ἐθαύμαζε χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς οὗτος συνέκειτο, τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸ μεγαλεῖον. Ὁ ἀπῆρ ἦτο ὑπόθετος καὶ εὐώδης, ἐκπέμπων ἀρμονίαν εὐφραίνουσαν τὴν καρδίαν. Ὁ Ίακωβος ἠγέρθη ἐθαύμαζεν ἐπὶ ἐδάφους ἐλαστικῶ καὶ διαφανοῦς, ἀνεγείρο-

μένον εἰς ἕκαστον τῶν βημάτων του, ὡς εἰ ἴνα μὴ τὴν κούραση. Φωτοβόλος κύκλος τὸν περιέβαλλε. Ἀντὶ τοῦ ἐσχιζόμενου ἐπανωφορίου, δι' οὗ ἐκάλυψε τοὺς ὄμους τοῦ ἐσταυρωμένου, ἐφόρει ὄρατον μανδύον δι' ἀστέρων πεποικιλμένων καὶ ἀνευ ραφῆς. Αἱ χεῖρες του, αἱ δυστυχῆς μικραὶ του χεῖρες, αἱ ἐκ τῶν χειμῶλων φοσεκωμέναι καὶ παραμορφωμέναι ἐκ τῆς ἐργασίας εἶχον καταστῆ λευκαὶ ὡς τὰ πτερά τοῦ κύκνου. Ὁ Ίακωβος ἐθαύμαζε, ἀλλὰ δὲν ἐφοβεῖτο· οὐ μόνον ἦτο ἡσυχῶν καὶ ἀσφαλῆς, ἀλλ' ἠσθάνετο τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐλαφροῦ, ὡς νὰ εἶχεν ἀπαλλαγῇ φορτίου, ἀπὲρ δὲν ἐνεθυμῆτο νὰ φερε.

— Ποῦ εἶμαι λοιπὸν; ἠρώτησε.

Φωνὴ ἀρμονικώτερα τῆς πνεύσεως αὐτοῦ ἀπεκρίθη·

— Ἐν τῷ οἰκῷ τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ οἰκῷ ἐν ᾧ οἱ δίκαιοι ἔρχονται.

Ὁ Ίακωβος εἶδε τότε ὀρθούμενον πρὸ αὐτοῦ ἐν μέσῳ φωταίνου πέπλου τὸν μέγαν ἐσταυρωμένον τοῦ Τρηουίρου, τὸν ἐκ γρανίτου ἐσταυρωμένον. Τὸ ἐπανωφόριον τοῦ Μαστροπέτρου, τὸ διατρητὸν ἐκείνου ἐπανωφορίον, ἐκυματίζε ἐπὶ τῶν ὤμων του· ἐπὶ τῶν ποδῶν του ἦσαν ἐρριμμένα τὰ ξυλάρια τὰ ἀντὶ καρφίδων χρησιμεύσαντα. Τὸ ἐπανωφόριον, ἂν καὶ διατῆρει τὴν χονδροειδῆ τὸν ὄψιν, ἦτο διαφανέστερον νεφρός, τὰ δὲ ξυλάρια ἐλαμπούον ὡς ἀδάμαντες. Ἦτο αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὃν ὁ Ίακωβος ἐθεώρησε ὑπεράνθρωπος ὅμως καλλὴν ἐφώτιζε τὸ πρόσωπόν του· τὰ δὲ μαρμαρίνα μέλη του εἶχον ἀναλάβῃ αἰωνίαν ἰσχύαν. Περίε αὐτοῦ, εἰς διάστασις, ἔσ' ὁ ὀφθαλμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ, ἐναρμόνιοι ὕμνοι ἀντήχουν. Ὁ Ίακωβος ἐγονυπέτησε καὶ προσεκύνησε.

Ὁ Χριστὸς τῷ εἶπε· «ἐγέρθητι, καλὸν μου παιδίον· Εὐσπλαγγίσθης τὸν ὑποφέροντα Θεὸν ἀπεξεδύθη χάριν αὐτοῦ τὸν μανδύαν σου· τὸ ἐπράξας ἐν τῇ ἀπλότητι τῆς καρδίας σου, διότι εἶσαι ἀγαθός, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ σοῦ ἔδωκα εἰς ἀνταλλαγὴν τὸν ἰδικόν μου· διότι ἐξ ὄλων τῶν ἀρετῶν ἡ ὑψηλοτέρα καὶ σπανιώτερα εἶνε ἡ ἀγαθότης· ὑπερβαίνει τὴν σοφίαν, τὴν εὐφροσύνην καὶ τὴν μαθήσιν. Ἀπὸ τοῦδε εἶσαι ὁ ξένος καὶ ὁ φίλος τοῦ Θεοῦ σου.» Ὁ Ίακωβος ἔκαμε βῆμα πρὸς τὸ περιλαμπρὸν δρᾶμα· καὶ ἐξέτεινε ἱκετευτικῶς τὰς χεῖρας. «Τί θέλεις;» εἶπεν ἡ φωνή. Σιγὰ σιγὰ, ὡς νὰ μὴ ἐτόλμα νὰ ἐκθέσῃ τὴν παράκλησίν του, ὁ Ίακωβος ἐψιθύρισε· «τὴν μητέρα μου!» Ὁ Χριστὸς ἐνεθυμῆθη, ὅτι ἡ μήτηρ του λειπόθυμος καὶ ἐκ τῶν δακρύων πνιγομένη εἶχεν πέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ σταυροῦ, καὶ ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς σημείον ἐπιδοκιμαστικόν.

«Ἐκεῖνος, εἶπεν, ὅστις χάριν ἐμοῦ ὑπέφερεν, λυτρώνει ἑαυτὸν καὶ ἐκείνους οὓς ἠγάπησε. Ἡ προσευχὴ σου, Ίακωβε εἰσηκούσθη. Ἄς ἀποσταλῶσι οἱ ἀγγελοὶ οἱ μετακομιζάντες Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν.» Ἡκούσθη κραταλισμὸς πτερῶν, καὶ μερδαμια χαρᾶς ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Ο Ιακώβος προσήχθη, ἀλλ' ἡ προσηχία του δὲν ὠμοιάζε πρὸς τὰς ἄλλοτε προσευχὰς του ἀπήγγελλεν ὑμνους δοξασιότατους, ὑμνους, τοὺς ὁποίους οὐδέποτε εἶχε διδάχθῃ. Ἡ χάρις καὶ ἡ ἁρμονία ἀνέβλυζον ἐκ τῶν χειλέων του καὶ ἠψαλίοντο προσευχόμενοι.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος, ὅστις ἐφαινότο διαφανέστερος καὶ αὐτοῦ τοῦ κρυστάλλου, ἐθεάθη προχωροῦσα ἐν τῷ μέσῳ νέφους λευκῶν πτερῶν ἡ Μαργαρίτα. Δὲν ἦτο οὐτε ὠρᾶ, οὐτε ἀδύνατος οὐτε λυπημένη ἠκτινοβόλει καὶ ἔλαμπε. Οἱ ἀγγελοὶ τὴν κατέθεσαν πρὸ τοῦ Χριστοῦ. Γονυκλινῆς, τὸ μέτωπον ἐπὶ τῶν χειρῶν ἔχουσα, προσεκύνησεν. Ἐκείνον, εἰς τὸν ὁποῖον πάντοτε ἐπίστευσε, Ἐκείνον, εἰς ὃν πάντοτε εἶχε ἐναποθέσει τὰς ἐλπίδας της. Ὅτε ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν εἶδε δύο σκιάς, δύο ψυχὰς γονυκλινεῖς ἐγγὺς αὐτῆς: ἡ μία ἦτο ἡ τοῦ μικροῦ Ἰακώβου, ἡ δὲ ἄλλη τοῦ Μαστροπέτρου. Τρία ἠχηρὰ φιλήματα ἠκούσθησαν. Δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Χριστοῦ, διότι ἦτο εὐτυχὴς καὶ ἐκεῖνος.

Γ

Ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου οἱ κώδωνες συναμίλουν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον οἱ δύο νεώτεροι ἦσαν καθρεφτεῖς καὶ ἔλεγον: οἱ χωρικοὶ εἶνε τρελλοί, δὲν δύνανται νὰ ἠσυχάσωσι οὐδεμίαν στιγμήν νομίζοντες ὅτι δὲν μᾶς ἐκούρησε διόλου ἡ χρεσινὴ ἡμέρα, ἡ λειτουργία τοῦ μεσονυκτίου, οἱ ἄρφηροι, οἱ ἐσπερινοί! Ἰδοὺ πάλιν σήμερον ἀρχίζου νὰ μᾶς κρούουν, πρῶτον διὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, καὶ εἶτα διὰ τὸν ἐνταφιασμόν. Ἐβαρύνθημεν πλέον. Δὲν θὰ μᾶς ἀφήνουν οὐδ' ἐπὶ ἐν λεπτόν ἡσυχίας: τὰ ρόπτρα μᾶς δὲν ἀντέχουν πλέον, τὰ δὲ πλευρά μᾶς κατεπληγώθησαν ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων κρούσεων. Τί ἔπαθον οἱ χωρικοί, καὶ ἔρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐνδεδυμένοι ὡς νὰ ἦτο Κυριακή; Ὁ Μπαρμπά-Πελέκης συνοσφρουῖται, οἱ μύστακας του εἶνε ἀγριοί, φέρει δὲ ἀτάκτως τὸν τρίκωχον πλόν του.

Ἐκατὰ κάτω βλέπομεν δύο νεκροκράβατα ἐν μικρῶν καὶ ἐν μεγάλων: τὰ θέτουν ἐπὶ τῆς ἀμάξης τῆς ὑπὸ βοῶν συρομένης: ἀλλὰ τί ἔχομεν ἡμεῖς νὰ κάμωμεν; διὰ τί μᾶς ἀναγκάζουν νὰ κρούωμεν τόσον δυνατὰ πρὸς τιμὴν τῶν ἀνθρώπων τούτων; Ὁ σάφρων καὶ πεπειραμένος γηραιὸς κώδων τοὺς ἐπέπληξε: «Παύσατε, παιδιάρια! δὲν γνωρίζετε τὰ καθήκοντά σας. Εἶσθε κώδωνες εὐλογημένοι, εἶσθε κώδωνες τῆς ἐκκλησίας: ἡ φωνὴ σας ἀντηχεῖ ἐπὶ τῶν ἐξοχῶν καὶ ἀνέρχεται πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἀντὶ νὰ ὑπερφανεύησθε διὰ τὴν ἀποστολὴν σας, καὶ νὰ ἦσθε σάφρωνες, μωρολογεῖτε ὡς οἱ κωδωνίσκοι καὶ παραλογίζεσθε ὡς τὰ κρόταλα. Μὴ ἐναβρύνεσθε διὰ τὸ λαμπρόν σας χρῶμα καὶ τὴν καθάραν φωνὴν σας. Τοιοῦτος ἦμην καὶ ἐγὼ κατὰ τὴν νεότητά μου: ἀλλὰ βραδύτερον θὰ γείνητε καὶ αἰεὶ καθὼς ἐμέ: ὁ χρόνος θὰ ἀμαυρώσῃ τὸ χρῶμά σας, τὸ δὲ καθήκον θὰ καταστήσῃ τὰς φωνὰς σας βρα-

χνάς. Ὅταν ἐπὶ σειρὰν δλην ἐτιῶν θὰ κρούετε διὰ τὰς ἐορτὰς τῆς ἐκκλησίας, διὰ τὰς γάμους, διὰ τὰς βαπτίσεις, διὰ τὰς κηδείας: ὅταν θὰ σημαίνητε πρὸς πρόληψιν τῶν πυρκαϊῶν, ὅταν θὰ κρούετε ὅπως ἀναγγεῖλητε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐχθροῦ, τότε δὲν θὰ δυσανασχετῆτε διὰ τὴν τύχην σας: θὰ ἐνοήσητε τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, θὰ μαντεύσητε τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ: θὰ μάθητε ὅτι τὰ ἐν τῷ κόσμῳ δάκρυά εἰσι συχνάκις μειδιάματα ἐν τῷ οὐρανῷ. «Κρούετε ἡσυχῶς, ἡσυχῶς καὶ ἀσφύτως: ὁ θόρυθος τῶν φωνῶν, ἄς ὠμοιάζῃ πρὸς τὴν φωνὴν τῶν περιστερῶν ἄς μαντεύωσι δὲ ὅτι οἱ θρηνοὶ σας εἶνε θρηνοὶ ἐλπίδος, διότι ἐν ἐσχισμένον ἐπανωφύριον δύναται νὰ καταστή μαγδύας ἀθανασίας».

(Μετάρρ. Κ.) MAXIME DU CAMP

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

Μῆσα ὁ φάν ἡ Παναγία γεννάει ἀγγελουδί χαρούμενο: ἂν τὴν αὐτῆ, ἄσφατο ἂν λουλουδι-ἀστέρι, τὴ στιγμή αὐτῆ τὴν ἄγια, φωτίζει οἱ οὐρανοὶ λαμπροποῦν, κάθι δέντρο ἀνθίζει. Διαλαλοῦν οἱ ἄγγελοι: ἡ γῆ τὸ γέννημά του καὶ πρῶτ' οἱ Μάγοι πέφτουν γονατιστοὶ μπροστά του.

Καὶ πρῶτ' οἱ Μάγοι πέφτουν γονατιστοὶ μπροστά του, καὶ μὲ λαχτάρα προσκυνοῦν, φιλοῦν τὰ γόνατά του. Ἀγιάζει ἡ τὸ προσκύνημα ἐκεῖνο ἡ ψυχὴ τους, Μαντεύουσι τὸ νεογέννητο καὶ τὸ λυτρωτὴ τους: τὸν Μάρτυρα, τοῦ ἵσταλανε ἡ γῆ οἱ οὐρανοὶ καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλους γίνονται ἡ τὸν κόσμο Χριστιανοί!

Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλους γίνονται ἡ τὸν κόσμο Χριστιανοί ἡ τὴν ἐποχὴ, ποὺ εἶχανε τὰ εἶδωλα θεοῦ τους καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξοῦσαν ὁ νύχτα σκοτεινῆ... Πρῶτοι ἡ γῆ Χριστιανοὶ δοξάζουν τὸ Χριστὸ τους τοῦ δίνουσι τὸ προσκύνημα εὐλογημένα δῶρα, καὶ φεύγουν γὰρ τὴν βάρβαρη καὶ μακρὴν τους χώρα.

Καὶ φεύγουν γὰρ τὴν βάρβαρη καὶ μακρὴν τους χώρα δίχως ἡ τὸν κόσμο νὰ φανοῦν καμμιὰ φορὰ καὶ πάλιν. Μὰ δὲ λημονήθηκαν ἀπ' ἀκρῆ ἡ ἀκρῆ τῶρα ἡ ἄγια Πίστι τοῦ Χριστοῦ ἀπλώνεται μεγάλη, καὶ οἱ Χριστιανοὶ μ' εὐλάβεια θυμοῦνται κάθι ὄρα τοὺς πρῶτους Χριστιανούς ἡ τὴ γῆ, τοὺς Μάγους [μὲ τὰ δῶρα!]

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ο Λ Γ Α

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΛΟΥΔΑΙΚΟΥ ΕΝΟ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

[Συνέχεια].

Γ

Μετὰ δύο ὥρας ἡ πριγκίπισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ὀλγας. Εὗρεν αὐτὴν ἠσυχον μὲν, ὠρᾶν ὀλίγον, ἀλλ' οὐχὶ πλείοντον τοῦ συνήθους. Ἀνεγίνωσκε

θρησκευτικόν τι βιβλίον: ἔχνη δακρύων δὲν ἐφαίνοντο ἐπὶ τοῦ προσώπου της: ἀλλ' οἱ μέλανες ὀφθαλμοὶ της ἦσαν ξηροὶ καὶ φλέγοντες.

— Ὁ ἀδελφός μου ἀνεχώρησεν, εἶπεν ἡ Ἀλεξάνδρα.

— Τὸ γνωρίζω!

— Σὲ ἀπεχαίρειται;

— Μοὶ ἔγραψεν ὀλίγας λέξεις.

— Καὶ δὲν προσεπάθησες νὰ τὸν κρατήσης πλησίον μου;

— Ναί! ἠθέλησα ἐγὼ ν' ἀναχωρήσω.

— Ἀποῦ δὲν εὗρες ἄλλο μέσον, ἐννοῶ τὴν ἀποτυχίαν σου.

— Εὐσπλαχνισθητέ με! εἶμαι ἀρκετὰ δυστυχής! Εἰς τὰς φιλοφρονήσεις σας ἀνταπεκρίθην παρέχουσα ὑμῖν λύπας καὶ μερίμνας: θλιβόμαι μέχρι τοῦ βᾶθους τῆς ψυχῆς μου. Ἀλλ' ἀποῦ μὲ γνωρίζετε εἶμαι βεβαία, ὅτι θὰ μὲ δικαιοῦσατε, ἐάν σας εἶπω «ὅ, τι ἐπραξα, ἔπρεπε νὰ τὸ πράξω». Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της Ὀλγας ὑγράνθησαν.

— Ναί, σ' ἐπίστευσα, δυστυχὲς πλάσμα! ὑπέλαβεν ἡ πριγκίπισσα περιπτυσσομένη τὴν φίλην της: ἀλλὰ διατὶ ὀμιλεῖς περὶ συγγνώμης; Εἰς εἶνε ὁ ἔνοχος, ἀλλ' οὗτος δὲν εἶσαι σὺ, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ καὶ θαυμάζω... Ὅσον διὰ τὸν Παῦλον.

— Ὡ! ὁ Παῦλος — τὸ πρῶτον ἤδη ἐτόλμα νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἵνα ὑποδείξῃ τὸν πρίγκιπα καὶ ἐνφ' δὲ ἐπρόφερε τοῦτο, πᾶσαι αἱ τρυφεραὶ καρδαὶ τοῦ ἔρωτος ἐπάλλοντο καὶ ἐστένανον ἐν τῇ φωνῇ της. — Ὡ! ὁ Παῦλος, ἐπανελάβεν ἀπαξ ἔτι, ἄς μὴ ὀμιλῶμέν ποτε περὶ αὐτοῦ: τὸ ἐπιτρέπετε πριγκίπισσά μου; — Ναί, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ σκεφθῆς περὶ αὐτοῦ πλέον καὶ νὰ γείνης, ὡς ἄλλοτε, φαιδρά, ἀμέριμος, εὐτυχής.

— Ὡ! προσπαθήσω, ἀπεκρίθη ἡ Ὀλγα μετ' ἔλαφροῦ μειδιήματος.

— Πτωχὸν παιδίον, ἐπέπετο ἡ Ἀλεξάνδρα, ἐτρέθη εἰς τὴν καρδίαν! Ὡ! δυσνήθη ἀράγε νὰ θεραπευθῇ;

Δ

Ὁ βίος τῶν δύο γυναικῶν ἀποκατέστη, ἡ μᾶλλον ἐφαίνοντο, ὅτι ἀνέλαβον τὴν ζωὴν, ἢν διήγον πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Παύλου. Ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ της Ὀλγας ἐνυπῆρχεν ἀνεξάλειπτος τις ἀνάμνησις, πάντοτε παρούσα, αἰετοπε συνοδεύουσα αὐτὴν. Εἰκὼν λιαν προσφιλιῆς ἦτο κυρία τῶν σκέψεων της. Πάντοτε ἐπανεβλέπε τὸν πρίγκιπα, συνήθως μὲν ὅποιον τὸν εἶδε τὸ πρῶτον, κομψόν, χαριέντα καὶ πλήρη ἱπποτικῆς ἀδρότητας, ἄλλοτε δὲ μόνον καὶ σκεπτικόν, καθήμενον ἐπὶ τινος ἔδρας τοῦ κήπου καὶ βλέποντα πρὸς τὰ παράθυρά της, ὅπως ἔπραττε κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀναρρώσεώς της ἐνεθυμειτο τὰς θελτικὰς ἐσπέρας, ἄς διηλυθον ὁμοῦ, τὰς πρόσαυτὴν φιλοφρονήσεις του καὶ τὴν ταχύτητα μὲθ' ἡς κατέκτησε τὴν καρδίαν της, τὰς κατὰ μόνους συνομιλίαις των καὶ τοὺς θελτικὸς περὶ τὴν Μόσχαν

ἡ περὶ τὰ μεγάλα δάση περιπάτους των, εἶτα τὴν ἀναπτυσσομένην ἐν τῇ καρδίᾳ της παραχρῆν καὶ τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην σκηνὴν τῆς ἐξομολογήσεως, ἣτις ἠφάνισεν ἀμφοτέρων τὴν εὐτυχίαν. Δὲν ἦκουε τότε μόνον τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἀλλὰ καί τοὺς φθόγγους τῆς παθναμένης ταύτης φωνῆς: ἦν μᾶτην ἐπειράτο νὰ βιάσῃ εἰς σιγὴν, καὶ ἦτις ἀκουσίως αὐτῆς ἠκούετο πάντοτε. Ὡ! ἀνάμνησις! μαγεῖα καὶ βᾶσανος, παρηγορία καὶ ἀπελπισμός: διπλασιάζεις τὴν ζωὴν, ἀποδίδουσα ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ, ὡν ἀπηλαύσαμεν, καὶ ἐπαναφέρουσα τὰ δεινὰ, ἄτινα ὑπέστημεν: ἀλλὰ τὰ ἀποστάντα ἀγαθὰ χάνουσι ταχέως τὴν ἡδύτητα αὐτῶν, ἐνφ' τὰ δεινὰ, καὶ ἰαθέντα ἀπαξ, διαφυλάττουσι πάντοτε τὴν πικρίαν των!

Τὴν ἀνάμνησιν ταύτην, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ὑπῆρξε δι' αὐτὴν, ἡ Ὀλγα τὴν συνεκράτει διαρκῶς καὶ μετὰ δυνάμει ἀκαταβλήτου, ἐγαλείουσα αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ της: ἀπῆξιον νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν ὀδύνην της, ἐκχύνουσα αὐτὴν: δὲν ἐζήτηε ποτὲ παρὰ τῆ Ἀλεξάνδρας τὴν παρηγορίαν, ἢν εὕρισκε τις ἐνίοτε εἰς τὰς φιλικὰς ἐκμυστηρεῖσεις. Ἡ πριγκίπισσα ἀπ' ἑτέρου ἐσέθετο τὴν ἀφανὸν καὶ εὐγενῆ ταύτην λύπην. Ἀμφοτέραι, ἐμμένουσαι πιστὰ εἰς τὰς ἀποράσεις των, οὐδέποτε ἐπρόφερον τὸ ὄνομα τοῦ ἀπόντος: ὁ βίος των ὑπὸ διέρρεον ἡσυχῆς καὶ γαλήνης: μέχρι μονοτονίας, ἀφιερούμενος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν μουσικὴν καὶ τὰ γυναικεῖα ἐκεῖνα ἔργα, ὡν τὸ θέλημα καὶ ὁ κίνδυνος ἐν ταῦτ' συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀφῆνι μετὰ γαλήν ἐλευθερίας πᾶσαν ἀνησυχίαν σκέψει. Ἡ Ἀλεξάνδρα ἐπανεφέρει διὰ τῆς βίας σχεδὸν τὴν δεσποινίδα Βολγίν εἰς τὸ κλειδοκύβαλλον της, ὅπερ ὀλίγον κατ' ἀρχὰς δὲν ἠδύνατο ν' ἀνοίξῃ χωρὶς τὴν κλαύσῃ. Ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον ἐπεδῶθη εἰς αὐτὸ μετὰ πάθους, ὡς πολλάκις συμβαίνει εἰς τὰς γυναῖκας: εἰς ἄς ἀπομένει τὸ εὐτύχημα, μετὰ δεινὰς τοῦ βίου βασάνους, νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν τέχνην, τὴν μεγάλην ταύτην παρηγορίαν, τὴν μόνην ἐπιφύεουσαν τὸ βάλσαμον τῆς λήθης. Μετὰ τινὰς ἑβδομάδας ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βίου της, ἐάν μοι ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειρισθῶ τὴν λέξιν ταύτην, ἐπανετίθησε καὶ πάλιν τὴν φαινομενικὴν ἡρεμίαν της. Ἀλλὰ λέγουσιν, ὅτι αἱ ἐσωτερικαὶ τρικυμῖαι εἶνε αἱ σκληρότεροι πασῶν. Τὸ μάλιστρον, ὅπερ συνταράσσει μέχρι πυθμένος τὴν ἀβύσσον τοῦ ὕδατος, δὲν διακρίνεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πόντου ἐμὴ δι' ἀσθενούς δίνης: σχεδὸν ἀνεπαίσθητος.

— Διατὶ δὲν θὰ ὑπανδρεύσω; ἠρώτησεν αὐτὴν ἡμέραν τινὰ ἡ πριγκίπισσα: εἶσαι εἰκόσιεπτά ἐτῶν ἀληθῶς: ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ βίου σου σὲ διετήρησε τόσον καλῶς: συγχώρησον αὐτὴν τὴν προπετὴ λέξιν: ὅστε δὲν φαίνεσαι οὐδὲ εἰκοσιδύο. Ἀντὶ νὰ ὑποστῆς τὴν μοιραίαν τύχην, ἣτις εἶνε κοινὴ ἔτι πᾶσαν γυναῖκα, γηράσκουσα νὰ γίνηται ἀσχημοτέρα, οὐ ἀπ' ἐναντίας ἐξωραϊζομένη: ἡμέρα τῆ ἡμέρα, καὶ τῶρα ἀκόμη ὅτε πάσχεις. Οὐδέποτε

ἐνόησα, τὸν κωμικὸν ἐκείνον φόβον, ὃν εἶχες ἄλλοτε, ὅτι δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ ἐμπνεύσης αἰσθημα τὸσον ζωηρὸν καὶ τρυφερόν, ὅστε ἐνθαρρυνόμεν ἐξ αὐτοῦ νὰ ἀφιερῶσης τὸν βίον σου εἰς ἀνδρα τινὰ. Ἦδη δὲν ἠμπορεῖς πλέον νὰ ἔχῃς τὸν φόβον αὐτόν. Ὅταν τις ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Βαρίνσκου, δὲν πρέπει ν' ἀπελπίζεται, ὅτι δὲν θ' ἀγαπηθῇ παρ' οὐοῦδῆποτε θελήσῃ. — Δὲν θὰ ὑπανδρευθῶ ποτέ!

— Τὸ πρῶτον τὸ χειρότερον δι' ἐκείνον, ὅστις θὰ σὲ ἐπόθει, καὶ τόσῳ τὸ καλλίτερον δι' ἐμέ! εἶπεν ἡ πριγκίπισσα: ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ δὲν τὸ ἀξίζω μοὶ δίδεις δειγμάτα θάρρους καὶ ἀδρότητας, ἄτινα δὲν ἀνταποδίδω. Ἐγὼ πάντοτε σοὶ ὀμιλῶ περὶ ἐκείνου.

— Αὐτὸ δὲν με δυσαρεστεῖ! εἶπε μετὰ γλυκύτητος ἡ Ὀλγα. Σπανίως παρόμοιαι συνδιαλέξεις ἐτάρασσον τὴν γαληνιαίαν ζωὴν των. Ἐδδομάς ὀλοκλήρος παρήρηχο πολλὰκις, χωρὶς οὐδ' ἀπαξ νὰ προφερθῇ τοῦ ἀπόντος τὸ ὄνομα.

Ἀπὸ ἐκτὸς ἤδη μνηῶν ὁ πρίγκιψ οὐδὲν ἔδειξε σημεῖον ζωῆς διὰ τε τὴν πριγκίπισσαν καὶ τὴν δεσποινίδα Βολγίν. Ἡ Ὀλγα καίτοι οὐδ' εἰς ἐαυτὴν ἀνωμολόγησε τοῦτο, ἐν τούτοις ἔπαρσεν ἐκ τῆς σιωπῆς ταύτης. Πολλάκις τὰ στρατιωτικὰ φύλλα ἐμνημόνευσαν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνδρείου ταγματάρχου. Ὁ Παῦλος ἐθεώρει ἀπαραίτητον νὰ προηγηθῶσι τῆς ἐπανάδοῦ του τινὰ τῶν λαμπρῶν ἐκείνων στρατιωτικῶν κατορθωμάτων, δι' ὧν πολλάκις ἔδωκε τροφὴν εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἐγνώσθη ἐν Μόσχᾳ, ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος τῶ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν ἐνός στρατιωτικοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνετίθησαν ἐπικινδυνότατα ἐπιχειρήσεις. Πόσαι εὐχαὶ ἀνεπέμψθησαν τότε ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς τὸν ὕψιστον! Ποσάκις ἡ Ὀλγα δὲν ἠλεγετὸν ἐαυτὴν ἐρωτῶσα μὴ ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρὰ ἡ πρὸς τὸν Παῦλον ἐπιδειχθεῖσα σκληρότης! Μὴ δὲν θὰ ἠδύνατο διὰ μικρῶν παραχωρήσεων — πολὺ μικρῶν — νὰ συγκατῆσθαι αὐτὸν εἰς τὰ ὄρια τῆς εὐπρεπείας, ἢ νὰ τὸν χειραγωγῆσιν εἰς τὴν μετριοπάθειαν καὶ τὴν ἡσυχίαν, αἰτίας θὰ τῷ ἐπέτρεπον νὰ μείνῃ ἀκόμη πλησίον τῆς ἀδελφῆς του καὶ αὐτῆς!

Ἀλλ' ὅτε παρετήρη, ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον παρεδίδοτο εἰς τὰς ἐπικινδύνους ταύτας σκέψεις, τὰς ἀπεδίωκε μετὰ τινος σφοδρότητος...

— Ἐ! ὄχι! λοιπὸν ἔλεγεν αἰφνης καθ' ἐαυτὴν, ὡς εἰ ἀρυπνιζομένη ἀπατηλοῦ ὄνειρον: ἄς μὴ ψεύδωμαι πλέον πρὸς ἐμαυτὴν! ἄς λείψῃ ὁ δόλος, ὅστις οὐδένα θὰ ἠπάτα: ὄχι πλέον συνθηκολογήσεις μετὰ τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ πάθους: αἰσθάνομαι, προσέθετε θέτοσος ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ πρόσοντος στήθους της, αἰσθάνομαι ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπέλθῃ... Ἀς μὲνῃ εἰς τὸν Καύκασον! ὁ θάνατος, τὸν ὅποιον καταφρονεῖ, εἶνε προτιμότερος τῆς ἀγωνίας, ἢν ὑφίσταμαι!

ἄς ὑποκύψωμεν ἀμφοτέροι εἰς τὸ πεπρωμένον μας.

Οἱ ἐγώσταται, ὅστινες συνήθως εἶνε λιαν πονηροὶ ἄνθρωποι, λέγουσι προθύμως, δμιλοῦντες περὶ τῶν ὀδυνῶν τοῦ ἔρωτος: «Θὰ περάσῃ μὲ τὸν καιρὸν!» Ἡ μικρὰ αὐτῆ καὶ ὀραία φράσις τοὺς ἀπαλλάσσει τῆς ὑποχρέσεως τῶ οἰκτερώσιον ἐκείνου, ὃς βαρύνονται νὰ παρηγορήσωσιν. Ἀλλ' ἐάν αἱ ἐπιθυμίαι τῶν κούφων ἔχωσι διάρκειαν, ὅσην καὶ ὁ βίος τῶν ῥόδων — καὶ ὀλιγοτέραν ἐτι — δὲν συμβαίνει — αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς σταθεροὺς χαρακτηρηκας. Ἐπὶ τούτων οὐδεμίαν ἀσκει ὁ χρόνος ἐπίδρασιν, μᾶλλον δὲ διπλασιάζει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐντασιν τοῦ αἰσθηματος ἐκείνου, ὅπερ τόσον εὐκόλως καταστρέφει παρὰ τοῖς ἄλλοις. Ἡ ἀπουσία, ἡ ἐξαφανίζουσα ὅλα τὰ μέτρια πράγματα, δὲν τοὺς προσβάλλει. Ὅμοιάζουσι δὲ πρὸς τὰ οὐράνια ἐκεῖνα φῶτα, ἄτινα ἀνευ ἀλλῆς τινὸς τροφῆς ἀλλὰ δι' ἐαυτῶν μόνων καὶ τῆς θερμότητος των κίττουσι καὶ λαμποῦσιν αἰωνίως ἐν τῷ στερωμάτι. Τοιοῦτος ἦτο ὁ μύχιος ἔρωσ τῆς Ὀλγας πρὸς τὸν Παῦλον Βαρίνσκου.

Ἡ Ἀλεξάνδρα, καρδία φιλόστοργος, σχεδὸν μητρικῆ, ἐπεδείκνυε πρὸς τὴν φίλην της ἔξοχον καλοκάγαθίαν. Δὲν ἐκολλάκετο τὸ πάθος αὐτῆς τὸ ἀπέλπει, δὲν τῇ ὀμιλεῖ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, διότι, ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν τῇ ἔλεγε περὶ αὐτοῦ, θ' ἀνέξεε τὴν πληγὴν αὐτῆς, τὴν αἰμάσσουσαν ἐτι. Εἶχεν ἐν τῷ βλέμματι τὸ ἀλθῆτον ἐκείνο, ὅπερ διακρίνει ἀσφαλῶς πάσας τὰς καταστάσεις: δὲν ἐπίστευεν εἰς τὰς λέξεις, καὶ ἐνόμιζεν ὡς τὸν φοβερότερον καὶ ὀλεθριώτερον τῶν κινδύνων τὴν εὐχαρίστησιν, ἢν αἰσθάνονται τινες νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὰς φαντασιοκοπίαις των. Ἀλλὰ ὁ τρόπος τῆς συμπερισεως μετὰ τῆς δεσποινίδος Βολγίν ἀπεδείκνυε σαφῶς εἰς τὸ πτωχὸν αὐτὸ πλάσμα πόσον εὐκρινῶς τὴν ἠγάπα. Ἀν ἡ Ὀλγα ἔπασχε χάριν ἢ ἔνεκα τοῦ ἀδελφοῦ, ἡ ἀδελφῆ ὅμως τὴν περιέβαλεν ἐγκαρδίως καὶ ἠσθάνετο ζωηρὰν ὑπὲρ αὐτῆς συμπάθειαν.

Ὅσον διὰ τὴν Ὀλγαν, ὀλίγοι ἠδυνήθησαν νὰ καυχήθωσιν, ὅτι διέγνωσαν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ της συμβαίνοντα. Ἀνέλαβε τὸ ἀδιαπέραστον προσωπεῖον, τὸ ψυχρὸν ὡς τὸ μάρμαρον καὶ ἀνάισθητον ὡς αὐτὸ δι' οὐ αἱ γυναῖκες ἐξέχουσιν ἐν τῇ ἀποκρύψει τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν. Ἀδιάφορος τις θὰ τὴν ἐνόμιζεν εὐτυχῆ, βλέπων αὐτὴν οὕτως ἐγκαταροῦσαν. Αὐτὴ ἡ Ἀλεξάνδρα, ἣτις καθ' ἐκάστην τὴν ἐβλεπε, καὶ αὐτὴ ἐνίοτε μικροῦ δεινὴ ἠπάτατο. Τοῦτο δὲ ἐπιειδῆ ἡ Ὀλγα εἶχε χαρακτηρηκ σπανίας σταθερότητος: ὅταν ἀπαξ διέγραψε τὴν πορείαν, ἢν ὀφείλε νὰ ἀκολουθῆσῃ, ἠκολούθει αὐτὴν μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας καὶ μαρτυρικῆς καρτερίας. Ἐβλέπων ὀλιγοτέρους ἄνθρώπους ἢ πρότερον, οὐδέποτε ἀφῆνε τὴν Μόσχαν καὶ σχεδὸν δὲν ἐξήρηχο τοῦ μεγάρου, ὡς ἐάν ἡ εὐτυχία της συνίστατο εἰς τὸ νὰ ζῆ ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ εἶχε γνωρίσῃ

τόν πρίγκιπα, όπου τὰ πάντα περὶ αὐτοῦ ὄμιλον, καὶ νὰ ἀναπνῆ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ἥτις εἶχε περιβάλλῃ ἀμφοτέρους. (Ἐπειτα).

ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Οἱ Συρμοὶ ἀντιγράφου ἀλλήλους — Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἀμφίσησι τελευταῖος συρμός — Οἱ εὐφάνταστοι νομοθέται — Ἀπαγορεύεται τὸ χαρτοπαίγιον — Ἡ πένια καὶ ὁ γάμος — Νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῶν θηλέων — Ὁ Μέγας Ναπολέων — Ὁ Μέγας Φρειδερίκος — Ἐκκυσε τὸ δρᾶμά του — Ὁ δωδεκαετής ἱστορικός ἐπαίτης — Ἐξέτασται με δεῖ, τι θέλετε — Ἡ Βεατρίκη ἦτο γυνή — Οἱ σοφοὶ εἰς ἀχρηστία — Οἱ ὄροι ἀνεστράφησαν — Παράδοξα συμπεράσματα — Ζήτησαν οἱ ἱατροὶ — Αἱ πειθεραὶ πλουτοῦσι — Ἡ ὄραση τοῦ Δονιζέττη — Ὑπὸ ποίας περιστάσεσι ἐμλοποιοῦνται ἡ Λουκία — Ἡ γέννησις τῆς Ἀθηνᾶς — Ἑλληνικὴ οἰκονομία.

Οἱ αἰῶνες ἀντιγράφου ἀλλήλους, εἰπὼν ὁ ποιητὴς τοῦ αἰῶνος, καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος λέγει ὅτι ὁ καιρὸς γυρίζει, ὅταν τὰ αὐτὰ πράγματα ἐπαναλαμβάνονται ἡμεῖς δὲ προσθέτομεν ὅτι οἱ συρμοὶ ἀντιγράφου ἀλλήλους καὶ ὁ συρμός γυρίζει. Καὶ ἰδοὺ ἐφέτος ὁ συρμός, τὸ πρῶτιστον μέλημα τοῦ γυναικείου φύλου, ἐγύρισε, καὶ ἐγύρισε πρὸς δόξαν τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ὑπὲρ πάντα τὰ εἶδη τοῦ συρμοῦ, ἀπὸ τῶν πομπῶν ἐκείνων τοῦ Μεσαίωνος μέχρι τῶν κλασικῶν τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν πρώτῃ μορᾷ μεταξὺ τῶν φιλαρέσκων κύκλων τῶν Παρισίων κυριῶν ἐτέθη ἡ Ἑλληνικὴ ἀμφίσησι. Ἡκούσατε; ἡ Ἑλληνικὴ! Καὶ ἰδοὺ πάλιν Ἀντιγόνη καὶ Ἀσπασία, καὶ ἰδοὺ Καρυάτιδες, οὐχὶ πλέον ἐν τῇ γενετικῇ αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τῇ μητρὶ τοῦ συρμοῦ, ἐν Παρισίῳ! Ἐπέπρωτο ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἀναλάμψη πάλιν ἡ στολὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων, ἥτις εἶνε πάντοτε πλήρης χάριτος καὶ ἀφελείας, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας τὴν παρεῖδεν ἡ μοῦσα... τῶν μοδιστρῶν. Καὶ οὐ μόνον ἡ ἀμφίσησι με τὰς εὐθείας καὶ μεγαλοπρεπεῖς γραμμάς τῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ κόμμωσις ἐφέτος συνηθίζεται κατὰ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν τρόπον. Δύο σειράδια χρυσαῖα ἢ ἐκ μαργαριτῶν περιδένουσι τὰς χρυσᾶς ἢ ἐβενόχρους κόμας διὰ τὰς ἐπισκέψεις καὶ διὰ τὰς ἐσπερίδας καὶ διὰ τὸν περίπατον. Δι' ἐσθῆτα δὲ χοροῦ αἰνεῖαι κόραι συνηθίζουσι λευκοὺς ἢ ροδόχρους ἢ κυανοὺς ἀραχνοῦφες ὕφασμα, ἀλλ' οὐδὲν θέτουσιν ἐπ' αὐτοῦ κόσμημα, ταινίας, πτερὰ ἢ ἄλλο τι, ἵνα μὴ τὸ καταστήσῃσι βαρύτερον. Μόνον δὲ οἱ ἀδάμαντες καὶ πᾶς πολυτίμος λίθος, ἔτι δὲ χρυσοῦν τι ἢ ἀργυροῦν κόσμημα ἐπιτρέπεται καὶ δὴ ἐπιζητεῖται. Ἀλλὰ καὶ μὴ ἔχουσαι τοιαῦτα δὲν πρέπει νὰ παραπονῶνται, ἀφ' οὗ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ μεταχειρίζονται ἀπομιμήσεις ψευδεῖς,

μετὰ τῆς ὁμοῦ καλαισθησίας, ὅστε νὰ κατορθώσῃ νὰ ἀπατώσῃ. Ταῦτα ἀναγονται εἰς τὴν Καλλιτεχνίαν καὶ τὴν Ἀρχαιολογίαν.

Πάντοτε οἱ ὄπαδοι τῆς Θεμίδος ἦσαν ἀξιοὶ ἰδιαιτέρως μελέτης διὰ τὴν εὐφυίαν τοῦ πνεύματός των, ἀλλὰ τίς θὰ ἐφαντάζετο τὸ σημεῖον, εἰς ὃ ἐφθασεν ἡ εὐφυΐα τῶν Ἀμερικανῶν; Ἀκούσατε τί τελευταῖον ἐσοφίσθησαν οἱ νομοθέται μίαις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Κεντούκκας, καὶ κρατήσατε, ἂν δύνασθε, τοὺς γέλωτάς σας. Πρόκειται νὰ νομοθετηθῇ ὅστε τοῦ λοιποῦ ν' ἀπαγορευθῆται ὁ γάμος εἰς πάντα ἐν γένει βλάκα, παράφρονος, πτωχόν, πλάνητα, χαρτοπαίκτην εἰς πᾶν ἐπίσης πρόσωπον φυσικῶς ἀνικανόν διὰ γάμον ἢ ὀρηκτικῶν χαρακτήρων ἢ πρὸ ἐνός τοῦλάχιστον ἔτους φωραθὲν ἐν δυσανόμοιο οἴκῳ! Ἰδοὺ τί θὰ εἴπῃ προαγωγὴ πνεύματος ὑπὸ πόσας ἐπόψεις οἱ κύριοι οὗτοι δὲν ἔχουσι δικαίον! Συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους νομομαθεῖς νὰ μελετήσωσι τὴν ὑπόθεσιν σπουδαίως καὶ νὰ φροντίσωσι περὶ ψηφίσεως τοιοῦτου τινὸς νομοσχεδίου, ἂν ἔχι δι' ἄλλο ἄλλὰ διὰ νὰ ἴδωμεν τοῦλάχιστον πόσοι θὰ κριθῶσιν ἱκανοὶ διὰ γάμον. Ἀλλὰ... νὰ λαβῶσι προηγουμένως καὶ τὴν γνώμην τῶν ἀνυπάνδρων κυριῶν

Ἐν τῶν χαρισμάτων, δι' ὧν εἶνε πεπρωτισμένοι ὑπὸ τῆς φύσεως, ὅσοι εἶνε προωρισμένοι διὰ νὰ γείνωσι μεγάλοι ἄνδρες, εἶνε καὶ ἡ ἰσχυρὰ μνήμη. Λέγεται περὶ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ὅτι εἶχε τόσο μνημονικόν, ὅστε ἐνεθυμητό, ἐκτός ἄλλων, τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατευσίων ἐν ἔδωκε ἢ ἐμελλε νὰ δώσῃ ἐκάστη ἐπαρχία, τὸν ἀριθμὸν τῶν πληρωμάτων ἐκάστου πλοίου, τὸ ποσὸν τῶν κανονίων, ἔτι δὲ μετὰ μεγάλης ἀκριβείας τὸν σχηματισμὸν μίαις χώρας, τὰς διαφόρους ἀποστάσεις, τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦτο συνετέλει οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ κέρδος τῶν μαχῶν. Ὁ Μέγας Φρειδερίκος τῆς Πρωσίας λέγεται ὅτι ἐνεθυμητό τὰ ὀνόματα πάντων τῶν ἀξιωματικῶν του καὶ πολλῶν ἐκ τῶν στρατιωτῶν καὶ πρὸς τοῦτοις ἐν ᾧ δραματοποιεῖ τις μετὰ τὸ πέρας τῆς συγγραφῆς νέου του δράματος ἀνεγίνωσκε τοῦτο μεγαλοφῶνας ἐν τῷ δωματίῳ του, ὁ γείτων του ἀκροασθεὶς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους παρουσιάσθη εἴτα πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ ἐπανάλαβεν ὀλόκληρον τὸ δρᾶμα χωρὶς νὰ παραλαίψῃ οὐδὲ λέξιν, ὁ δὲ συγγραφεὺς θυμωθεὶς καὶ ἐν στιγμῇ παραφορᾶς εὐρεθείς λέγεται, ὅτι... ἔκαστος τὸ δρᾶμά του πρὸς εὐχάριστησιν τῶν τυχόν κριτῶν του.

Τὰ ἀνωτέρω εἶνε ἐλάχιστα συγκριόμενα πρὸς τὴν ἑκτακτον δύναμιν τῆς μνήμης δωδεκαετοῦ παιδός, ζῶντος νῦν ἐν Παρισίῳ. Ὁ παῖς οὗτος γνωρίζει ἀπὸ στήθους ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας!

Ἐν ᾧ ἀμέριμοι ροφᾶτε τὸν καφέν σας ἢ ἀναγινώσκετε τὴν ἐφημερίδα σας ἐν τῷ καφενεῖῳ, σὰς πλησιάζει δωδεκαετὴς ραρένδουτον παιδίον, ἐπὶ τῆς εὐφυΐας τοῦ ὁποίου ὄψεως εἶνε ἐξωγραφημένη ἡ λύπη καὶ ἡ στέρησις, καὶ ἀντὶ νὰ σας ζητήσῃ, ὡς θὰ ἐπεριμένετε, ἐλεημοσύνην, σκεφθῆτε μετὰ φωνῆς παρακλητικῆς: «Κύριε, ἐπιθυμεῖτε νὰ μ' ἐρωτήσητε εἰς ὅποιον δῆποτε μέρος τῆς Γαλλικῆς ἱστορίας θέλετε; Ἐίμαι πρόθυμος νὰ σας ἀποκριθῶ». Καὶ ἂν μὲν σεῖς δὲν δώσητε προσοχὴν, ὁ μικρὸς ἱστορικός ἀπέρχεται χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὴν ἐλαχίστην δυσαρτέθειαν, ἂν ὅμως ἀποφασίσῃτε νὰ τὸν ἐρωτήσητε, μάτην θὰ ἐξαντλήσητε τὰς ἐρωτήσεις σας; οὐδαμοῦ θὰ τὸν ἀποστομώσητε. Καὶ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἑρῶν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων προσθέτει καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν περιστάσεων καὶ τῶν χαρακτήρων μετὰ μεγίστης εὐθυκρίας. Καὶ ὁ ἀκριβέστατος ἱστορικός δὲν θὰ δυνήθῃ ν' ἀνακαλύψῃ οὐδὲ μίαις ἡμέρας πλάνην, οὐδ' ἐνὸς συμβάντος παραμύθουσιν ἢ λήθη. Μετὰ τσοσούτης ἀκριβείας γινώσκει τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του! Ἰσταται ἀτάραχος καὶ σοβαρὸς ἐν ὅσῳ ἐξακολουθεῖ τὴν διήγησιν, μετὰ τὸ τέλος δὲ ταύτης, τότε μόνον τείνει τὴν χεῖρα καὶ τῷ δίδετε νόμισμά τι. Καὶ ἐν ᾧ μένετε ἴσως ἐκθαμβοὶ διὰ τὸ πρωτόφανές τοῦτο πρᾶγμα, ἐκεῖνος εἶνε ἱκανὸς νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλους τοὺς κυρίους, ὅσοι ἀποφασίσωσι νὰ τῷ ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις οἰκασθῆποτε, ἀρκεῖ αὐταὶ νὰ ἔχωσι σχέσιν μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλίας καὶ νὰ μὴ τὸν ἐρωτήσῃ τις πόσας τρίχας λ. χ. εἶχεν ἡ κεφαλὴ τοῦ Σαρψῶν ἢ ποῖος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἀνέλαβον τὴν ἀνεγερσιν τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ.

Ὁ δωδεκαετής οὗτος ἱστορικός τῆς Γαλλίας μὰς ἐθυμίζει τέρας πρὸ ὀλίγων ἔτι χρόνων ἐκθαμβοῦν διὰ τῶν ὑπολογισμῶν του πάντα Ἑλληνα ἐρωτητὴν. Τῷ ἔλεγες νὰ πολλαπλασιάσῃ, νὰ διαιρέσῃ, νὰ κἀμῃ πᾶσαν ἀριθμητικὴν παῖξιν ἐπὶ μεγάλων ἀριθμῶν καὶ ἀνευ βοηθείας πινακῶν ἢ μολυβδίδος σοὶ εἶδιε τὴν ἀκριβέστατον μαθηματικὴν λύσιν. Τί ἀπέγινε τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνον παιδίον; Ἀγνοοῦμεν.

Πόσοι δὲν ἤκουσαν τὸ ὄνομα τῆς Βεατρίκης τοῦ Δάντου; Ἐκ δὲ τῶν ἀκουσάντων τίς δὲν ἠρώτησεν, ἀρά γε εἶνε ταῦτα ἀληθῆ; Ὑπῆρξέ ποτε καμμία Βεατρίκη, ἢ εἶνε πλάσμα τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, χιμαιρικὴ τις προσωποποίησις; Πολλοὶ ὑποθέσεισι εἶχον προταθῆ ὑπὸ τῶν κριτικῶν καὶ ἐξηγητῶν τοῦ Δάντου ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἀλλ' αὐταὶ ἦσαν ἀπλᾶ ὑποθέσεις, μόνον δὲ ὁ κ. Ἐδουάρδος Rod ἠδυνήθη νὰ λύσῃ, ὡς διατείνεται, τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ μακρὰς ἐπ' αὐτοῦ μελέτας. Κατὰ τοῦτον ἡ Βεατρίκη ὑπῆρξέ τῷ ὄντι γυνὴ πραγματικὴ, ἥτις ὅμως μετεπλάσθη ὑπὸ τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ καὶ κατέστη δι' αὐτὸν ἡ εἰκὼν καὶ ἡ προσωποποίησις τῆς ἐπι-

στήμης καὶ θεολογίας μετὰ τῶν ἐμπνεύσεων καὶ τῶν δραμάτων ἀνθρώπου πιεστοῦ, ἐραστοῦ καὶ φιλοπάτριδος. Ἐλύθη λοιπὸν καὶ τοῦτο. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀλύτων ζητημάτων, ἀτινα βασιάνιζουσιν ἀνεύκως τὸ πνεῦμα τῶν σοφῶν, ἡλαττώθη κατὰ ἔν ἐτι. Ἀς πιστεύσωμεν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐποχὴ, καθ' ἣν δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον ἄλυτα ζητήματα, ὅστε ἡ πάντες οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶνε σοφοὶ ἢ οἱ σοφοὶ νὰ περιπέσωσιν... εἰς ἀχρηστίαν.

Οἱ ὄροι ἀνεστράφησαν. Ναι! καὶ θὰ τὸ ἴδῃτε τῶρα ἀμέσως. Ἐν τῇ Παρισίῳ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ κ. Levasseur ἔκαψε ἀνακοίνωσιν ἀναφερομένην εἰς τὰς πρώτας ἐρευνας ἐπὶ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα, δι' ἧς ἡ δημογραφία ἀποδεικνύεται σπουδῆ ὄλων νέα. Κατὰ τὸν Levasseur ἡ δημογραφία ἤρξατο μόλις κατὰ τὸ 1770, ὅτε ὁ ἐπισκοπος Terraz εἶχε διατάξῃ τοῖς ὑπ' αὐτὸν νὰ κἀνωσι καθ' ἕκαστον ἔτος καταλόγους τῶν γεννήσεων, τῶν θανάτων καὶ τῶν γάμων τῶν ἐνοριτῶν των, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συμπεράσματα νὰ καταγράφωσιν ἐν ἰδιαιτέρας βιβλίους. Ἐκ τούτων συγκρινόμενων πρὸς τὰς κωτεράς στατιστικὰς ἐξάγεται, ὅτι ἐν ᾧ ἡ μὲν θνησιμότης κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἦτο μεγαλητέρα ἢ κατὰ τὸν παρόντα, οἱ δὲ γάμοι ἦσαν ἐπίσης περισσότεροι καὶ γεννήσεις τριπλασιάζουσιν ἢ ὀλιγώτεροι ἢ σήμερον μεθ' ὅλην τὴν ἐλάττωσιν τῶν γάμων! Καὶ ἄλλο παραδόξον. Κατὰ τὴν παρελθόντα αἰῶνα ἀπέθνησκον περισσότεροι ἢ σήμερον μολονότι οἱ ἱατροὶ ἦσαν τότε ὀλιγώτεροι. Ἐξ ὅλων τούτων ἐν ἰδίᾳ φαίνεται ἡμῖν ἀνεξήγητον, τὸ πῶς συμβιβάζονται γάμοι περισσότεροι καὶ γεννήσεις ὀλιγώτεροι. Νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ στείρωσις ἐπέλαυνε κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα! Πάντοτε μυστήριον αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος! Καὶ ἄλλο δὲ ἔτι παράδοξον ἐξάγεται ἐκ τῶν καταλόγων τοῦ Terraz, δι' ὃ θὰ ζηλεύσωσιν ἴσως πολλοὶ καὶ πολλοὶ νεόνυμφοι τοὺς προγόνους των. Οἱ γέροντες ἦσαν πολὺ ὀλιγώτεροι τότε ἢ σήμερον καὶ ἐπομένως, σπάνιον πρᾶγμα, θὰ ἦσαν καὶ... αἱ πειθεραὶ. Αἱ πειθεραὶ! ὅσας ἀκούα τὴν λέξιν ταύτην δὲν γνωρίζω τί συμβαίνει ἐν ἐμοὶ εἶνε ἀρά γε αἰσθημα φόβου; εἶνε αἰσθημα χαρᾶς; Πάντες σχεδὸν τὰς κακολογοῦσιν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐροδοῦντο τὴν Μέδουσαν, καὶ οἱ νεώτεροι—καὶ μάλιστα οἱ γαμβροὶ—τὸ ἀγαθότερον τῶν ὄντων, τὴν πειθερᾶν! Ἦθελον συμβουλευθῆ τὰς πειθερὰς νὰ μὴ κἀνωσι ποτε γαμβρούς, ἂν ἐγνωρίζον ὅτι δὲν θὰ δυσαρτέθωσιν τὰς θυγατέρας των.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς προηγουμένης παραστάσεως τῆς Βετρίης τοῦ Δονιζέττη καὶ τῆς κατ' ἐπανάληψιν παραστάσεως τῆς Λουκίας του, ἀνεκδοτὸν τι περὶ τοῦ Ἰταλοῦ συνθέτου δὲν εἶνε περιττόν. Ὁ Δονι-

ζέττης, ὡς πάντες σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι, εἶχε τὰς κακὰς του ὄρας, καὶ συχνὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ φοβερᾶς κεφαλαλγίας, ὅποτε ἐπρεπε νὰ μένῃ ἥσυχος. Ἐνεκα τούτου λοιπὸν ἐλέγη, ὅτι πρὶν ἢ μελοποιῆσαι τὴν ἐξίστην ἐκείνην τροφήν *O bell alma innamorata* τῆς Λουκίας, εἶχε δαίρη τὴν σύζυγον του! Εὐτυχῶς εὐρέθη ἄνθρωπος, ὁ κ. Θωμάς Persico, ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ ὁποίου πειθόμεθα, ὅτι οὐ μόνον ἡ διήγησις ἐκείνη εἶνε ψευδής, ἀλλὰ καὶ ἐστὶ ἀγροικία τοῦ ἐξόχου μουσικοδιδασκάλου πρὸς τὴν σύζυγον του καθίσταται ἀμφίβολος. Ἐσπέραν τινὰ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Δονιζέττη ἦσαν συνηγμένοι ἐκτός ἄλλων ὁ ὑψίφωνος Duprez, καὶ ὁ Θωμάς Persico, ἐν ᾧ ὁ μουσικοδιδασκάλος ἔλειπεν ἀκόμη εἰς τὸν περίπατον. Ἦτο Σεπτέμβριος τοῦ 1835 καὶ ἡ Λουκία, ἥς τὴν μελοποίησιν πρὸ ὀλίγου εἶγεν ἀρχίσῃ, ἐμελλε νὰ παρασταθῇ τὴν 28ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν Σάν-Κάρλο τῆς Νεαπόλεως. Ὅτε ὁ μουσικοδιδασκάλος ἐπέστρεψε, πάντες ἐνόησαν ἐκ τῆς ἀγῆρας καὶ μελαγχολικῆς του ὄψεως ὅτι ἦτο κατελημμένος ὑπὸ τοῦ συνήθους πονοκεφάλου. Καὶ ἀληθῶς, ἀφ' οὗ ἐλακρέτισε τὴν σύζυγον καὶ τοὺς φίλους του, τοῖς ἐζήτησε τὴν ἀδειάν ν' ἀποσυρθῇ. Μετὰ ἐν τέταρτον ἤκουσαν κρουόμενον ἰσχυρῶς τὸν κῶδωνα! Ἡ σύζυγος τοῦ Βιργιλίου ἐσπευσε νὰ ἴδῃ τί ἐζήτει, ἐκεῖνος δὲ τῇ ἐζήτησε ἀμέσως φῶς καὶ χάρτην διὰ νὰ γράψῃ μουσικὴν. Μάτην ἡ σύζυγος προσεπάθησε καὶ τὸν ἀποτρέψῃ. «Σπεῦσον, σὲ παρακαλῶ, ἐπανάλαβεν ὁ μουσικοδιδασκάλος μετὰ κινήματός ἀνυπόμονοις. ἔχω ἀνάγκην νὰ γράψω ἀμέσως. Μετὰ ἡμίσειαν ὄραν ὁ Δονιζέττης ἐκάλεε τὴν σύζυγον του καὶ δεκνύων αὐτὴν ῥύλλον χάρτου πληρῆς μουσικῶν σημείων: «Δώσέ το, τῇ λέγει, εἰς τὸν Duprez τῶρα εἶμαι καλῶς, ἀρῆσέ με νὰ κοιμηθῶ». Ὁ χάρτης ἐκεῖνος ἔφερε τὴν μελοποίησιν τοῦ ἀσματός τοῦ ὑψίφωνου: *O bell alma innamorata!*

Ὁ Duprez κατ' ἀρχὰς ἐφροκίλασεν, διότι ἐπρεπε νὰ διδάξῃ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τὰ ἀποτελέσματα τῆς κεφαλαλγίας τοῦ διδασκάλου, ἀλλ' ὅτε ἐρριψε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ χάρτου, τότε ἐνόησε πῶς θαυμάσιον κάλλος τοῦ μέλους καὶ οἶνει προσηθᾶν τὴν συγκίνησιν, ἣν ἐμελλον ἀκολουθῆσαι νὰ ἐξεγείρωσιν εἰς τὸ κοινὸν αἰ σφάριαι ἐκείναι ἀστροφᾶι! Ἡ διήγησις αὕτη δὲν γνωρίζω διὰ τί φέρεται εἰς τὸν νῦν μου τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς. Δὲν σας φαίνεται, ὅτι ὁ πονοκέφαλος τοῦ Δονιζέττη δὲν ἦτο ἄλλο ἢ τὸ θεσπέσιον ἐκεῖνο μέλος, ὡς ὁ πονοκέφαλος τοῦ Διὸς ἦτο κατὰ τὴν μυθολογίαν ἢ Ἀθηνᾶ ζητούσα ἔξοδον;

Πῶς γίνεται ἡ οἰκονομία κάποτε. Ἐν τινι βασιλείᾳ τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς μεταξὺ δύο παλαιῶν φίλων. — Πῶς ἦτον αὐτὸ τὸ καλὸ καὶ ἀνέβη κας εἰς τὰς Ἀθηνᾶς;

Ὁ ἄλλος δεκνύων αὐτῷ καινούργιος ἀλεξίβροχον! — Ἦλθα διὰ ν' ἀγοράσω μίαν ὀμπρέλλαν. — Καὶ δὲν εἶχε ἰς τὸν Πειραιᾶ; — Εἶχε, ἀλλὰ ταῖς πωλοῦν ἐξ δραχμῆς, ἐν ᾧ ἐδῶ τὴν ἡγόρασα μόνον πεντέμισυ!

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ
Συνέστη ἐν Πειραιεὶ ἐπιτροπία πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ ἰδρύσεως ἀνδρῶντος τῷ ἀρχιστρατήγῳ Καραϊσκάκῃ. — Κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἡ ἀξία τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ γενικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων ἐπικρατεῶν ἀνήλθεν εἰς δραχμὰς 41,409,243, καὶ τοῦ εἰδικοῦ εἰς 40,487,615, ἡ δὲ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ γενικοῦ εἰς 9,956,870, καὶ τοῦ εἰδικοῦ εἰς δραχμὰς 9,414,867. — Ἐν Πόργῳ ἐγένετο συλλλητήριον διαδιδάσαν τῇ Βουλῇ εὐχὴν ὑπὲρ συστάσεως ἐργαστασίων Πανελληνίου οἰκονομίας πρὸς χρησιμοποίησιν τοῦ σταφιδοκάρπου. — Ἐγένετο ἡ Μθ' κλήρωσις τῶν ὀμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60,000,000. Ἐκ τῶν ἐξαχθέντων δὲ ἀριθμῶν ὁ 476,812 ἀνέκων τῇ κυρίᾳ Καλλιόπῃ Δαμαλᾷ ἐκέρίσθη φράγκα 100,000, ὁ 422,593 ἐκέρίσθη 40,000, ὁ 138,584 καὶ 3,755 ἀνὰ 2,500 καὶ εἰ ἀριθμοὶ 48759, 446756, 444390, 46236 καὶ 7567 ἀνὰ 1000. — Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας συνεβλήθη μετὰ τοῦ ἐν Φαλήρῳ Ἑλληνικοῦ Χαρτοποιτοῦ, ὅπως ταῦτο χορηγῇ ἐπὶ διετίας τὸν ἀναγκαζόντα διὰ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν χάρτην. Ὡς γνωστὸν ὁ χάρτης οὗτος ἀμιλλᾶται πρὸς τὸν Ἑυρωπαϊκόν, ἐκ τούτου δὲ πάντοτε προμηθεύεται καὶ ἡ «Ἐβδομάς».

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ
Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρουμανίας ἐψήφισε νομοσχέδιον περὶ βελτιώσεως καὶ ἐκπαίδευσίσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου. — Μεγάλα πλήμμυρα συνέβησαν ἐν τῇ Νοτίῳ Γαλλίᾳ. — Ἡ Σύνοδος τῶν Γαλλικῶν Βουλῶν ἔλθῃ. — Ἐγένετο ἀνακίνησις τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπουργείου, διωρίσθησαν δὲ ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ κ. Γριμάλδης, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Γεωργίας ὁ κ. Μιτσέλης καὶ τοῦ θησαυροφυλακείου ὁ κ. Περάζης. — Ἀπεβίωσαν ἐν Ραγοῦζῃ ἐν φθίσεως ὁ πρίγκιψ Γεώργιος Καραγεώργεβιτς μνηστὴρ τοῦ Σερβικοῦ θρόνου. — Ἀπεβίωσαν ὁ στρατηγὸς Ἰωάννης Μέλκωφ, ὁ πορθητὴς τοῦ Κόρος. — Ἐπιζῶντα ἐνεκίψην ἐν Συρία. — Ὁ διάδοχος τῆς Ἰταλίας νηυστάτευε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων Κλημεντίνην. — Ἡ Σκωπφίνα ἐδέσθη διὰ ψήφων 494 κατὰ 73 τὸ σχέδιον τοῦ νέου Σερβικοῦ συντάγματος. — Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας τέλει τοὺς γάμους του τὴν 11ην προσεχῶς Φεβρουαρίου μετὰ τῆς ἀνεψφίας τῆς πρώην αὐτοκρατορίας Δαπανίδος Γι-Χο-Νάλα, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον ἡ Ὁραία καὶ Καλὴ.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ
Σοφὰς τις Σύνοδος ἀνεκάλυψε νέον πλανήτην μετὰ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ Ἥλιου. — Γενουάνων τῶν ἀρχαῖων τῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων πρὸς τὸ ἐγένετο ὁ κ. Perrin μετὰ τὸ δὲ τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τῶν ἐπιδημιῶν ἐπιτροπείας ἀνευρόκομεν τὸ ὄνομα καὶ τοῦ ὀμογενεῖς ἱατροῦ κ. Δαμασκηνῶ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
Ἀπενεμήθη βραβείον 2000 φρ. τῷ κ. Δημητρίῳ Βερναρδάκῃ ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν «Φοινισκῶν» τοῦ Ἑρμύδου ὑπὸ τῆς ἐν Τεργεστῇ Ἑλληνικῆς κοινότητος ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ Οἰκονομικοῦ διαγωνίσματος. — Ἀπέθανεν ἐν Λονδίῳ ὁ Ἑλληνοστῆς καθηγητὴς Πάλεϋ, ὁ γωστός διὰ τὴν παράβολον θεωρίαν του, διὰ τὰ Ὀμηρικὰ ἐπηγράφησαν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους. Ὁ Πάλεϋ εἶχε σχολιάσῃ τραγωδίας τινὰς τοῦ Αἰ-

σγύλου και Εβριπίδου και τὰ εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου.— Ἐν τοῖς φιλολογικοῖς κύκλοις τῆς Ρουμανίας λαμπρὰ ἀπὸ πολλοῦ τοῦχ' ἀνοῦσαν ὀποδοχῆς αἱ ποιητικαὶ καὶ τὰ ἄλλα φιλολογικὰ ἔργα τῆς δεσποινίδος Ἐλένης Βακαρέσκου, ἥτις μετέφρασεν εἰς ὠραίους Γαλλικοὺς στίχους καὶ τὸν «Ἰεχωβά» τῆς βασιλείσης τῆς Ρουμανίας. Ἦδη ἀγγέλλεται, ὅτι διωρήθη διὰ τὰς φιλολογικὰς τῆς ταύτης χάριτας Κυρία τῆς Τιμῆς τῆς Βασιλείσης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐγένετο ἡ ἐναρκτήριος συνεδρίασις τῆς ἐν ταῦθα Ἀμερικανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Κατὰ ταύτην ὁ μὲν διευθυντῆς αὐτῆς κ. Δρ. Βωλδστᾶν περιέγραψεν δόκλῃρον τὴν ζωοφόρον τοῦ Παρθενῶνος καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ὡς ταυτίαν ἔχουσαν μῆκος 530 ποδῶν καὶ παριστάσαν πομπὴν Παναθηναϊκὴν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. Μετὰ τοῦτον ὁ κ. Τάρβελι ὠμίλησεν περὶ Ἀττικοῦ δικαίου λαβῶν ἀφορμὴν ἐκ τῶν ἀρχαίων ψηφισμάτων, ἅτινα εὐρέθησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ διάσημος δραματικὴ καλλιτέχνης Σάρα Βερνάρ ἐξέρχεται ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐπρόκειτο νὰ παραστήσῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τῇ ἠρνήθη τὸ ποσὸν τῶν χιλίων λιρῶν, ὅπερ ὡς ἀντιμισθίαν ἐξήτησε καὶ συνεπῶς δὲν παρέστη. — Ἀπεβίωσεν ἐν Παρίσις ὁ ζωγράφος Νικόλαος Μπερτινὸν, ὅστις πρὸ τίνος εἶχε καταπέσῃ ἐξ ὕψους ἐργαζόμενος εἰς τοιχογραφίαν τινά. — Νέος Βάγνερ ἀνέτειλεν ἐν τῷ μουσικῷ στερεώματι, ἐκ Βιέννης οὗτος. Τὸ πρῶτόν του ἔργον, ὅπερ παρασταθῆσεται πρὸς ὧρας φέρει τὸν τίτλον ὁ «Καζανόβας ἐν Παρίσις». — Ἐν τῷ Βασιλικῷ Θεάτρῳ τοῦ Βερολίνου παραστάθη ἐσχάτως τὸ πρῶτον ἦδη πλήρως ἡ τετραλογία τοῦ «Δακτυλλῶν τῶν Νισβελοῦργων». — Οἱ Βενεδικτῖνοι τῆς Σάρθης ἀγγέλλουσι τὴν ἐκδοσὴν τριμηνιαίας ἐπιθεωρήσεως περιλαμβανούσης «Μουσικὴν παλαιογραφίαν». — Ὁ ποιητὴς Ἰούλιος Μπαρμπι μετὰ θρίαμβῶν τινα τῆς Πάτιης ἀπέτεινε αὐτῇ τὴν ἐξῆς πρόπον ἐν καλλιτεχνικῷ τινι συμπόσιῳ :

Femme, artiste, oiseau, fleur, rayon, verbe de flamme,
 Beauté faite de Grâce et de candeur, je bois
 A ta voix de cristal, claire comme ton âme,
 A ton âme de feu chaude, comme ta voix.

ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

ΤΟ ΑΤΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἄς δευθῆ ἀπαξ ἐτι τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς αὐτὸ ὑπολήψεως μας ὁ πρῶτανος τῶν ἡμερολογίων, τὸ Ἀττικόν. Καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπὸ ἐτῶν εἰκοσὶ καὶ τριῶν αὐξάνεται, ἐξωραϊζεται, ἐξοικουῖται. Ἐφ' ὅτις μάλα κατὰ ἀνὰ ἄνωστον ἐκ τοῦ ὄγκου, ὧς νὰ τῷ εὐχωνται καθ' ἕκαστον ἔτος τὴν

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ					
Γραμμὴ Πειραιῶς - Κορινθίου - Αἰγίου - Πατρῶν			Γραμμὴ Κορινθίου - Ἀργους - Ναυπλίου - Μύλων		
1	3	33	2	4	32
Πειραιεὺς ἀν. 6.45π.	11.20π.	8 πμ.	Πάτραι ἀν. 7 πμ.	11.25	—
Ἀθῆναι . . . 7.15μ.	11.50*	8. 35	Αἶγιον . . . 8.52	12.50	—
Κόρινθος ἀφ. 10.35	2.50μ.	12. 10	Κόρινθος . . . 1.10	4 —	1.55μ.
Αἶγιον . . . 2.52	6.04*	—	Ἀθῆναι ἀφ. 4.45	7.05	5.4
Πάτραι . . . 4.45	7.30*	—	Πειραιεὺς . . . 5.15	7.30	6.15
Ναυπλίον ἀν. 9.55π.μ.			Κόρινθος ἀν. 3.05 μ.μ.		
Μύλοι . . . 9.55			Ἀργος ἀφ. 5.22		
Ἄργος . . . 10.30			Ναυπλίον . . . 5.55		
Κόρινθος ἀφ. 12.45π.μ.			Μύλοι . . . 6 —		

Σημειώσεις. — Πᾶσαι αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἐν Πάτραις θ' ἀναχωρῶσι καὶ θὰ φθάνωσι εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου θὰ χορηγῶνται τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ ἐνεργηθῶσι μόνον ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις τῶν ἀποσκευῶν τῶν ἐπιβατῶν.
 Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 1, 2, 33, 32, 202, 203, σταθμεύουσι καὶ εἰς ὅλας τὰς Στασίας καὶ Σταθμοὺς. Μεταξὺ Κορινθίου — Ἀκράτας Πατρῶν — Ἀκράτας Ναυπλίου — Ἀργους — Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστ. σταθμεύουσαι εἰς πάσας τὰς Στασίας καὶ Σταθμ.

εἰς τοὺς ἀγάμους ἀρμόζουσαν εὐχὴν «καὶ τοῦ χρόνου δίκλος», καὶ ὡς νὰ ἐνυμφῆται πρᾶγματι, παρούσασθαι μὲ τὴν νόμφην του, ὅπως πῶρον ἐκαλέσασθαι τὸ ἡμερολόγιον τῶν Κυριῶν, ἀμφότερα δ' ὄμοι ἀποτελοῦσι ζεύγος ἐπιτήρησιν καὶ ποθητὸν εἰς πάντα. Περὶ τοῦ περιεχομένου ἀμφότερων μόνον στατιστικῆς τῆς σημειώσεως εἶνε ἀρκετὴ. Περιλαμβάνει τεσσαράκοντα ἔργα, διαχρονίζόμενα ἐπὶ σαβαρότητι καὶ χάριτι, ἀλλ' ὑποχωροῦντα πρὸ τῶν δέκα πραγματικῶν, ὧν συγγραφεὺς εἶνε αὐτὸς ὁ ἐκδοτῆς κ. Ἀσώπιος. Περιέχει ἐτι ποιήσεις ἐκλεκτάς, εἰκόνας ἐπικαιροῦς βασιλικὰς καὶ ὅτι ἄλλο δύναιται νὰ κινήσῃ τὰς φιλαναγνωστικὰς τάσεις παντὸς φιλομούσου.
 Καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστῶμεν.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ

Φέρει καὶ ἐπιπροσθετοὺς ἐπιγραφὰς ἢ ποιητικὰ αὐτῆ συλλογῇ τοῦ Ξουρζιγίου, ὅπως ἐβαπτίσθη πλέον ἰσοθίως ὁ κ. Τσακασιάνος: ἄλλο ἡρωικόχρονιστικό καὶ οὐδεὶς δύναιται νὰ ἀρνήσῃ ὅτι εἶνε ὠραῖον ἀληθοῦς ὄρων. Ἡμεῖς ὅμως ἄλλως θὰ τὸ ἐξετάσωμεν. Ὄφειλεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν ἐπίσημόν τινα ἱκανοποίησιν ἢ αἰσθηματικὴν αὐτῆ Μοῦσα, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐν τῇ ἐπιτάσει τῆς εὐσπλαχνίας τῆς εἶχαν ἀνοίξῃ ἐν Ζακυνθῷ Ἀσούλον ὑπὸ τὸν τίτλον: Ποιητικὸς Ἀνθῶν καὶ ἐπιλοχίον ἐν αὐτῷ ἀναμῆς ὄχι εἰς καὶ πάσχοντας. Τὸ ὄνομα τοῦ συνειδήθη ἕκτοτε τόσον σφικτὰ πρὸς τὸ εὐαγὲς ἐκείνου ἱδρυμα ὥστε... ἐχρησάτο ἠρωικῆς τῆς πράξης ἵνα ἀποσπασθῇ ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἡ ἠρωικὴ πράξις: Ἡ λυρική του συλλογὴ πλήρως ἀγνοῦ ἑπτανησιακοῦ αἰσθηματος, Ζακυνθίου ἀρέματος καὶ κελαιομάτων ἡδίων ἄλλοτε σπουδαίου καὶ ἄλλοτε... ἀηδόνος. Ἄλλ' εὐρύτερος περὶ ταύτης λόγος θὰ γείνη βραδύτερον.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Τὸ μοναδικὸν τοῦτο διὰ τὴν ἡμετέραν ἐργον, ὅπερ ἤχθη ἦδη εἰς πέρασιν καὶ δ' ὁ ἀπειρα ἐγκώμια φελοῦνται εἰς τὴν συνάδελφον Ἑστίαν, δὲν εἶχε ἀνάγκην συστάσεως. Ἐν βλέμμα ἀρκετ. Τοῦτο δὲ πᾶσι: ἕκαστον, ὅτι κομφοτέρον καὶ πολυτελέστερον ἕμα ἀπόκτημα ἢ ἄλλο οὐδὲ νὰ ποθήσῃ οὐδὲ νὰ φαντασθῇ τις παρ' ἡμῶν τοῦλάχιστον δύναιται.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ «ΡΩΜΗΟΥ»

Ἀντὶ πάσης αὐτοῦ περιγραφῆς, ἥτις θὰ ἐσκανδαλίσεν ἴσως διὰ τὴν ἀνάμειξιν τῶν ἀγίων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰνάκιον ἀρκετὴ ἡ ἀγγελία ὅτι ἐκδίδεται αὐριον καὶ ὅτι... τελεῖται ὡς ἐξῆς:

Δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεός, ἐφθάσαμεν ἔς τὸ πέρασιν, καὶ ἂν παρελείψαμεν κολλοὺς πατέρας καὶ οἰοῦσι, ἄς μὴ θυμώσῃ δι' αὐτὸ ἡ ἀκακος ψυχὴ των καὶ ἔς τὸν ταλαίπωρον Σουρῆν, ἄς εἶνε ἡ εὐχὴ των.

Ἄν ὠδ' ἄρῃντο ἄλλοι ἔς τὸν τόπον τῆς σφαγῆς, ἂν εἰς ὅπᾳ ἐκρόπτοντο καὶ σπῆλαια τῆς γῆς, ἂν σπαραγμοὺς ὑπέστησαν παντοειδῶς θανάτων, ἂν δὲν μετροῦνται ἔς τὸ χαρὶ τὰμῆτρητα δεινὰ των, μὰ τί ἐτράβηξα καὶ ἐγὼ μὲ τοῦτο τὸ ἀσκήρι μόνάχα τὸ κεφάλι μου, Χριστιανῶν, τὸ ζέρει.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωκε ὑπομονὴν τοῦ ὄνου, καὶ τᾶρα ποῦ ἐγλύτωσα φωνάζω «καὶ τοῦ χρόνου».

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐρωτᾶται. Ἡ ἰδιά σας δὲν εἶνε κακὴ. Ἄν πέψετε ὡς ἔθρον μίαν ἀπόδειξιν συνδρομῆς τῆς «Ἐβδομάδος» τὴν ὅποιαν ἐξολοκώτατα δυνάμεθα νὰ εἶς προμηθεσώμεν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ μάλιστα, κατορθώσετε τὸ δῶρον σας νὰ μὴ εἶνε ἐσθῆμερον; ἀλλὰ χρόνιον, καὶ νὰ εὐθυμίσῃ καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα τὸν δωρητῆν. Ἐάν πολλοὶ σὰς ἐμφορῶντο καὶ ἀναλόγως τῶν δυνάμεων των ἔπεμπον παρόμοια δῶρα, πόσον χρήμα θὰ ἐσπανῶντο σκοπιμώτερον! Δ. Α. Νεάπολιν. Ἐλήθησαν. — Ἀρθρομῆδε. Εἶθε νέα τις Ἀνεμῆς ἢ ἡ καλὴ ἐκείνη τοῦ Ἀργαίου, ἢ ἡ ἀποκαλύψῃ βραδύτερον εἰς τὸσσην μᾶς ἐδίδουσι ὅλῃν διὰ τὴν παραγωγίαν τῆς τρυφερότητος καὶ τοῦ ἀρίματος, ἅτινα ὑπεθέσαμεν ἀνδρὸς ὑπόκριτον καὶ πονηρίαν; Ἡ εἶθε νέος τις περασμός; — Ε. Β. Τουρῆνον. Ἐλήθησαν, ἐνεγράφαμεν. — Μ. Σ. Κηρολίτη. Ἐνομίσαμεν, ὅτι ἐγγράφονται διὰ τὸ νέον. Ἄλλ' ἀφοῦ θέλουσι καὶ τὰ δύο παρελθόντα ἕκαστος τόσσην τὸ καλλίτερον. Στέλλονται. — Θ. Α. Βραβίλιον. Γράφομεν ταχυδρομικῶς. — Χ. Εὐχαριστοῦμεν δι' ἀμφότερα; ἀλλὰ τὸ δεύτερον ἐκρίθη ἀκατάλληλον. Ἐάν μᾶς ἠρώτατε προηγουμένως δὲν θὰ ἐγάνατε πολὺτερον, ἔστω καὶ ἀπελοκέρδη ὦραν καλλῆς συνδρομῆς. — Ἀπόλλωνι. Ἡ ἐπίκρισις δύσκολος κατὰ τὰ ἄλλα. Τὸ ἀερεθὸς ὅμως ἐκείνο «κλωάνερι», τὸ ὅποτον ἔχετε ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν σας.

Γιὰ νὰ μετρήσῃ τοὺς παλμοὺς, τὰ δάκρυα ποῦ χύνετε ἐφάνη ἡμῖν εἶδος βαρομέτρου ἢ μᾶλλον πρῶτότυπος ἐφευρέσει παλμομέτρου, διὰ τὴν ὅποιαν θὰ σὰς ἐξηλεύεν ἴσως ὁ Ρεάμυρος, ὅχι ὅμως καὶ ὁ Ὀμπρος!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ἄλλο πρωτοχρονιστικό. (Συλλογὴ ποιημάτων) Ἰ. Γ. Τσακασιάνου.

Ἀττικόν ἡμερολόγιον μετὰ ἡμερολογίου τῶν Κυριῶν τῶν ἔτους 1889. Ἔτος ΚΓ' ὑπὸ Ἐρημίου Κ. Ἀσώπιου.

Αἱ Ψυχώσεις Μελίται ἱστορικαί, κοινωνιολογικαὶ καὶ φιλολογικαὶ περὶ φρονεοπαθειῶν, ὑπὸ Σίμωνος Ἀποστολίδου ταπεινῶς.

Καλλιτεχνικὴ Πίνακοθήκη τῆς Ἑστίας. Μίρος Β' Φυλῆ 2. Τὸ θησαῖον — Παναγία τοῦ Ραφαήλ — Ὁ Χριστὸς φέρων τὸν Σταυρὸν — Ἡ Τεσσά — Ὁ μουσικὸς δεικνός — Μαγδαληνὴ μετανουοῦσα — Φυλάδιον 3. Ἡ ἀποκαθίλωσις τοῦ Ρούθενς — Γολγοθᾶς — Ἡ ἀνάληψις τῆς Παναγίας — Ἡ ἁγία Καταχθία τοῦ Ραφαήλ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΜΑ ΤΕΥΧΩΝ

ΠΕΡΙΦΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ

Ἐξεδόθησαν

- Τεύχος 1—3 Θάνατος Βλέκας, Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.
  - Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντινῶν (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει).
  - 3—5 Ὁ Ἐξήνταβελόνης, κωμῶδια Μολιέρου, κατὰ τὴν ἐξελληνίσιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.
  - Ποιήματα Φ. Κοππέ (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει).
  - 6 Περιλήψεις ἱστορίας τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.
  - 7 κ. 9 Λουίζα Μόλλερ, τραγωδία Φ. Σχιλλέρου.
  - 8 Ἐπιτομὴ τῆς ψυχῆς ὑπὸ Φεστυερ-στέβεν.
  - 10 Διηγήματα σύγχρονά Ἑλληνικά, ὑπὸ Δ. Βικέλα. Ε. Χαριλάου, Δ. Καμπούρογλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ι. Μ. Δαμβέρρη καὶ Α. Καρκαβίτου.
  - 11—13 Σπράττης Καλοπύργου, ἡθογραφία Ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κορναροῦδου.
  - 14—15 Ἀμλέτος, τραγωδία Σαικσπέρου μεταφρασθεῖς ὑπὸ Σ. Δ. Βικέλα.
  - 16—17 Ἄσμα τῶν Ἰριστουγεννιῶν διήγημα ὑπὸ Κ. Δίκενς.
- Ἐκάστων τεύχων τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (4 σειρά) δρ. 12.
 Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὐτὰ αἱ τιμαὶ εἰς χρυσόν

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ

ἐκδίδεται ἐν Ἀθῆναις